

ಭಾರತೀಯರ ಹಬ್ಬ-ಹರಿದಿನಗಳು

ಸಂಕ್ರಾಂತಿ

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ರಂಗಪ್ರಿಯ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಃ

ಪ್ರಕಾಶಕರು:

ಭಾರತ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರಕಾಶನ

ನಂ. 37/8, G4, ಲೀಸಾ ಅಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ಸ್,

4ನೇ ಕ್ರಾಸ್, ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್ ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು - 27.

ದೂರವಾಣಿ: 2227 8231, Mob: 9448078231, 9591470345

Email : bspllg@gmail.com; web; www.bharathasamskruthi.com

Title : **SANKRANTI – Under Bharatiyara Habba Haridinagalu-** A collection of festivals of India, written by Sri Sri Rangapriya Sri Sri: and published by Bharatha Samskruthi Prakashana, Bangalore.

Under the guidance of His Holiness Sri Sri Rangapriya Swamiji

ಶ್ರೀರಂಗ ಮಹಾಗುರುಗಳ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಪಾದಾರವಿಂದಗಳಲ್ಲಿ
ಈ ಕಿರುಹೊತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

E-Edition : November 2015

pages : 46 + 2

Price: Rs. 30-00

© with publisher

Published by :

Bharatha Samskruthi Prakashana

No. 37/8 G4, Leesa Apartment, 4th Cross,

Lalbagh Road, Bangalore - 27,

Phone: 22278231, 26765381, Mobile: 9448078231, 9591470345

URL: www.bharathasamskruthi.com, email: bspllg@gmail.com

Copies available at :

Bharatha Darshana,

No. 163, Manjunatha Road, 2nd block,

Thyagaraja Nagar,

Bangalore - 560 028 Ph : 26765381

Printed by :

Laser Line Graphics

Bangalore - 560 027 Ph: 22278231

ಸಂಕ್ರಾಂತಿ

(ಮಕರಸಂಕ್ರಾಂತಿ, ಉತ್ತರಾಯಣ ಪುಣ್ಯಕಾಲ)

(i) ಈ ಪರ್ವದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ, ನಾಮಕರಣ:- ಸನಾತನ ಆರ್ಯಭಾರತೀಯರ ಮಹಾಪರ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯವಾದ ಒಂದು ಪರ್ವ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ, ಮಕರಸಂಕ್ರಾಂತಿ, ಮಕರಸಂಕ್ರಮಣ, ಮಕರಸಂಕ್ರಮಾಯನ, ಉತ್ತರಾಯಣಪುಣ್ಯಕಾಲ ಎಂದೂ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಇದನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತವೆ. ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ, ಪೊಂಗಲ್ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಇದನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು 'ಎಳ್ಳಿನಹಬ್ಬ' ಎಂದು ಇದನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವುದು ಉಂಟು. (ಎಳ್ಳಿನ ವಿತರಣೆಯನ್ನು ಇದರ ಮುಂದಿನ ಹಬ್ಬವಾದ ರಥಸಪ್ತಮಿಯಂದು ಮಾಡುವ ರೂಢಿಯು ಇದ್ದರೂ ಎಳ್ಳಿನ ದಾನದ ಹೆಚ್ಚುಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ- ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಎಳ್ಳಿನ ಹಬ್ಬವೆಂಬ ಹೆಸರಿಗೆ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯೇ ವಿಷಯವಾಗಿರುವುದು) 'ಎಳ್ಳು ಬೆಲ್ಲವ ತಿಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತನಾಡು' ಎಂಬ ಕನ್ನಡ ಗಾದೆಗೆ ಮೂಲವಾಗಿರುವುದು ಈ ಹಬ್ಬವೇ.

ಇಡೀ ಉತ್ತರಾಯಣವೇ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದು ದೇವಕಾರ್ಯ ಶುಭಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತವಾದುದು, ಚೌಲ, ಉಪನಯನ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ವ್ರತಚತುಷ್ಟಯ, ಗೋದಾನ, ವಿವಾಹ ಮುಂತಾದ ಮಂಗಳ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿರುವ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲೇ ಮಾಡುವುದು ಉತ್ತಮ ಎಂಬುದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಸಂದೇಶ.

'ಉದಗಯನ ಆಪೂರ್ಯಮಾಣಪಕ್ಷೇ ಪುಣ್ಯಾಹೇಷು ಕಾರ್ಯಾಣಿ'

(ಆಪಸ್ತಂಬ ಗೃಹ್ಯ 12)

ಉದಗಯನೇ ಆಪೂರ್ಯಮಾಣಪಕ್ಷೇ ಕಲ್ಯಾಣೇ ನಕ್ಷತ್ರೇ

ಚೌಲಕಮೋಪನಯನಗೋದಾನವಿವಾಹಾಃ

(ಆಶ್ವಲಾಯನ ಗೃಹ್ಯ 1-4-1-2)

'ಉದಗಯನ ಆಪೂರ್ಯಮಾಣಪಕ್ಷೇ ಪುಣ್ಯಾಹೇ ಕುಮಾಯಾಃ

ಪಾಣಿಂ ಗೃಹ್ಣೀಯಾದ್ಯಾಲಕ್ಷಣಸಂಪನ್ನಾ ಸ್ಯಾತ್" (ಜೈಮಿನಿ VI-8-23)

ಇಂಥ ಉತ್ತರಾಯಣವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ದಿನವಾದ ಮಕರಸಂಕ್ರಾಂತಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಮಾನ್ಯತೆಯು ಶಾಸ್ತ್ರ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದು ಸಹಜವೇ ಆಗಿದೆ. ಈ ದಿನದಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧಾ-ಭಕ್ತಿ-ವಿವೇಕಗಳಿಂದ ಮಾಡುವ ಸ್ನಾನ, ಧ್ಯಾನ, ದಾನ, ಹೋಮ, ಪೂಜೆ, ತರ್ಪಣ, ಶ್ರಾದ್ಧ ಮುಂತಾದುವುಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಫಲವುಂಟೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಘೋಷಣೆಮಾಡುತ್ತವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಈ ದಿನದಲ್ಲಿ ಪವಿತ್ರವಾದ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೇ ಉಪೇಕ್ಷೆಮಾಡುವವನು ಮತ್ತು ಅಪವಿತ್ರವಾದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವನು ಅತ್ಯಂತ ಪಾಪಭಾಜನನಾಗುತ್ತಾನೆಂದೂ ಜ್ಞಾನಿಗಳೂ ಉಪದೇಶಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

"ಸಂಕ್ರಾಂತಾಂ ಪಕ್ಷಯೋರನ್ತೇ ಗೃಹಣೇ ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯಯೋಃ |

ಗಂಗಾಸ್ನಾತೋ ನರಃ ಕಾಮಾತ್ ಬ್ರಹ್ಮಣಃಸದನಂ ವೃಜೇತ್ ||

(ಭವಿಷ್ಯಪುರಾಣ)

'ರವಿಸಂಕ್ರಮಣೇ ಪುಣ್ಯೇ ನ ಸ್ನಾಯಾದ್ಯಸ್ತು ಮಾನವಃ |

ಸಪ್ತಜನ್ಮನ್ಯಸೌ ರೋಗೀ ನಿರ್ಧನಶ್ಶೋಷಜಾಯತೇ ||

ಸಂಕ್ರಾಂತೌ ಯಾನಿ ದತ್ತಾನಿ ಹವ್ಯಕವ್ಯಾನಿ ಮಾನವೈಃ |

ತಾನಿ ನಿತ್ಯಂ ದದಾತ್ಯರ್ಕಃ ಪುನರ್ಜನ್ಮನಿ ಜನ್ಮನಿ || (ದೇವೀಪುರಾಣ)

'ರಾಹುದರ್ಶನಂ ಸಂಕ್ರಾಂತಿವಿವಾಹಾತ್ಮಯವ್ಯಧಿಷು |

ಸ್ನಾನದಾನಾದಿಕಂ ಕುರ್ಯುರ್ನಿಶಿ ಕಾಮ್ಯವೃತ್ತೇಷು ಚ || (ಗೋಭಿಲ)

ಧೇನುಂ ತಿಲಮಯೀಂ ರಾಜನ್ ದದ್ಯಾದ್ಯಶ್ಶೋತ್ತರಾಯಣೇ |

ಸರ್ವಾನ್ಯಾಮಾನವಾಪ್ಯೋತಿ ವಿಂದತೇ ಪರಮಂ ಸುಖಮ್ ||

ಉತ್ತರೇ ತ್ವಯನೇ ವಿಪ್ರಾ ವಸ್ತುಧಾನಂ ಮಹಾಫಲಂ |

ತಿಲಪೂರ್ವಮನಡ್ವಾಹಂ ದತ್ತಾ ರೋಗೈಃ ಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ ||

"ತಸ್ಮಾತ್ಸ್ಯಾಂ ತಿಲೈಃ ಸ್ನಾನಂ ಕಾರ್ಯಂ ಚೋದ್ವರ್ತನಂ ಬುಧೈಃ ||

ದೇವತಾನಾಂ ಪಿತೃಣಾಂ ಚ ಸೋದಕೈಸ್ಸರ್ಪಣಂ ತಿಲೈಃ

ಪುರಾ ಮಕರಸಂಕ್ರಾಂತೌ ಶಂಕರೋ ಗೋಸವೇ ಕೃತೇ ||

ತಿಲಾನುತ್ಪಾದಯಾಮಾಸ ತ್ವಪ್ಸಯೇ ಸರ್ವದೇಹಿನಾಮ್ ||

(ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ಮತ್ತು ಶಿವರಹಸ್ಯ)

ಈ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ದಾನಮಾಡುವುದೂ ಕೂಡ ಪ್ರಶಸ್ತವೇ.

ಸಂಕ್ರಾಂತಿ, (ಸಂಕ್ರಮ, ಸಂಕ್ರಮಣ) ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಸೂರ್ಯನು ಒಂದು ರಾಶಿಯಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ರಾಶಿಗೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡುವಂತೆ ದರ್ಶನವಾಗುವುದು ಎಂದು ಅರ್ಥ.

ರವೇಃ ಸಂಕ್ರಮಣಂ ರಾಶೌ ಸಂಕ್ರಾಂತಿರಿತಿ ಕಥ್ಯತೇ |

ಸ್ನಾನದಾನತಪಃಶ್ರಾದ್ಧಹೋಮಾದಿಷು ಮಹಾಫಲಾ ||

ಮೇಷಾದಿಷು ದ್ವಾದಶರಾಶಿಷು ಕ್ರಮೇಣ ಸಂಸರತಃ ಸೂರ್ಯಸ್ಯ

ಪೂರ್ವಸ್ಮಾದಾಶೇಃ ಉತ್ತರರಾಶೌ ಸಂಕ್ರಮಣಂ ಪ್ರವೇಶಃ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಃ |

ಸೂರ್ಯನು ಒಂದು ರಾಶಿಯಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಮಾಡುವುದಲ್ಲದೇ ಗ್ರಹಗಳು ನಕ್ಷತ್ರ ಮತ್ತು ರಾಶಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಮಾಡುವುದು ಕೂಡ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ಪುಣ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ.

ಆದರೂ ಸೂರ್ಯನು ಒಂದು ರಾಶಿಯಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ರಾಶಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಮಾಡುವುದನ್ನೇ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯೆಂದು ಕರೆಯುವುದು ರೂಢಿಯಾಗಿದೆ.

“ನ ಕೇವಲಮಾದಿತ್ಯಸ್ಯೈವ ಸಂಕ್ರಮಾಯನೇ ಪುಣ್ಯಕಾಲಃ |

ಕಿನ್ತು ಸರ್ವೇಷಾಂ ಗ್ರಹಾಣಾಂ ನಕ್ಷತ್ರರಾಶಿಸಂಕ್ರಮೇ ಪುಣ್ಯ

ಕಾಲೋ ಭವತಿ” ಸರ್ವಗ್ರಹಾಣಾಂ ರಾಶ್ಯನ್ತರಸಂಕ್ರಮಣ

ವಾಚಿನೋಽಪಿ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ಶಬ್ದಸ್ಯ-ಸಂಕ್ರಾಂತೇಃ ಪುಣ್ಯಕಾಲಸ್ತು

ಷೋಡಶೋಭಯತಃ ಕಲಾಃ ಇತ್ಯಾದಿ ಶಾಸ್ತ್ರೇ ರವಿಸಂಕ್ರಮಣ

ಮಾತ್ರಪರತ್ವಂ” |

(ಸ್ಮೃತಿಕೌಮುದಿ)

ಇಂಥಾ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಗಳು ಹನ್ನೆರಡು-ಮೇಷಸಂಕ್ರಾಂತಿ, ವೃಷಭಸಂಕ್ರಾಂತಿ, ಮಿಥುನಸಂಕ್ರಾಂತಿ, ಕಟಕ (ಕರ್ಕಾಟಕ) ಸಂಕ್ರಾಂತಿ, ಸಿಂಹಸಂಕ್ರಾಂತಿ, ಕನ್ಯಾಸಂಕ್ರಾಂತಿ, ತುಲಾಸಂಕ್ರಾಂತಿ, ವೃಶ್ಚಿಕಸಂಕ್ರಾಂತಿ, ಧನುಸ್ಸಂಕ್ರಾಂತಿ, ಮಕರಸಂಕ್ರಾಂತಿ, ಕುಂಭಸಂಕ್ರಾಂತಿ, ಮತ್ತು ಮೀನಸಂಕ್ರಾಂತಿ.

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ಕಟ ಮತ್ತು ಮಕರಸಂಕ್ರಮಣಗಳು ಅಯನ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಗಳು. ಮೇಷ ಮತ್ತು ತುಲಾಸಂಕ್ರಮಣಗಳು ವಿಷುವಸಂಕ್ರಾಂತಿಗಳು. ಮಿಥುನ, ಕನ್ಯಾ, ಧನುಸ್ಸು ಮತ್ತು ಮೀನ ಸಂಕ್ರಮಣಗಳು ಷಡಶೀತಿ ಅಥವಾ ಷಡಶೀತಿಮುಖಸಂಕ್ರಾಂತಿಗಳು ಮತ್ತು ವೃಷಭ, ಸಿಹ್ಮ ವೃಶ್ಚಿಕ ಮತ್ತು ಕುಂಭಸಂಕ್ರಮಣಗಳು ವಿಷ್ಣುಪದೀ ಅಥವಾ ವಿಷ್ಣುಪದಸಂಕ್ರಾಂತಿಗಳು ಎಂದು

ವಿಭಾಗಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ (ಸಂಕ್ರಮಣ, ಸಂಕ್ರಮ)ಗಳು ಹನ್ನೆರಡಿದ್ದರೂ ಮಕರಸಂಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ಸಾಮಾನ್ಯಜನರು ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯೆಂದು ಕರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಅದು ಅತ್ಯಂತ ಪವಿತ್ರವಾಗಿರುವುದು.

ಉಳಿದ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಲು ಆಗದಿದ್ದವರೂ ಕೂಡ ಈ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಪವಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪವಿತ್ರವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಪರ್ವವಿಶೇಷ ಮಕರಸಂಕ್ರಾಂತಿ.

ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣನು ದಕ್ಷಿಣದಿಂದ ಉತ್ತರದಿಕ್ಕಿಗೆ (ಉತ್ತರಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ) ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ಪವಿತ್ರಸಮಯವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಉತ್ತರಾಯಣಪುಣ್ಯಕಾಲವೆಂದು ಈ ಪರ್ವವು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ವಿಶೇಷವಿಧಿಯಿಂದ ಹಾಲನ್ನು ಕಾಯಿಸಿ, ಉಕ್ಕಿಸುವ ದಿವಸವಾದ್ದರಿಂದ ತಮಿಳು ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ‘ಪೊಂಗಲ್’ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಇದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಎಳ್ಳಿನೊಡನೆ ಬೆಲ್ಲ ಮುಂತಾದ ಉಪಸ್ಕರಗಳನ್ನು ಮಿಶ್ರಣ ಮಾಡಿ ದಾನಮಾಡಿ ಸೇವಿಸುವ ದಿನವಾದ್ದರಿಂದ ‘ಎಳ್ಳಿನ ಹಬ್ಬ’ ಎಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರು ಇದನ್ನು ಹೆಸರಿಸುವ ರೂಢಿ ಬಂದಿದೆ.

(ii) ಎಂದು, ಯಾವಾಗ ಆಚರಿಸಬೇಕು ?

ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯು ಸೌರಮಾನದ ಹಬ್ಬ, ಮಕರಮಾಸದ ಪ್ರಾರಂಭದಿವಸದಲ್ಲಿ ಮಕರಸಂಕ್ರಾಂತಿಯ ಆಚರಣೆ. ಚಾಂದ್ರಮಾನದಂತೆ ಪುಷ್ಯಮಾಸದಲ್ಲಿ ಇದು ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಜನವರಿಮಾಸದ 12, 13 ಅಥವಾ 14ನೆಯ ದಿನಾಂಕದಂದು ಈ ಪರ್ವವು ಒದಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದು ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ಹಬ್ಬದ ದಿವಸವೆಂದು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದಾದರೂ ಪುಣ್ಯಕಾಲವನ್ನು (ಸ್ನಾನ, ದಾನ, ಧ್ಯಾನ, ತರ್ಪಣ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಮೂಲಕ) ಯಾವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ. ಸೂರ್ಯನು ಒಂದು ರಾಶಿಯಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ರಾಶಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಕಾಲವಿಶೇಷವು ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದುದು. ತ್ರುಟಿಕಾಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸಾವಿರದ ಒಂದು ಭಾಗದಷ್ಟು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದುದು. ಚರ್ಮದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವರಿಗೆ ಅದು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಯೋಗಿಗಳು ಮಾತ್ರವೇ ಅದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಲ್ಲರು. ಆ ಮುಖ್ಯಕಾಲವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಸಾಮಾನ್ಯಜನರಿಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾದುದರಿಂದ

ಅವರು ಯಥೋಚಿತವಾಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಾದ ಹಿಂದಿನ ಅಥವಾ ಮುಂದಿನ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಕರ್ಮಾಚರಣೆಯ ಕಾಲವು ಸಂಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಹತ್ತಿರವಾಗಿದ್ದರೆ ಅಷ್ಟೆಷ್ಟು ಉತ್ತಮ ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ.

“ಸಂಕ್ರಾಂತಿಸಮಯಸೂಕ್ಷ್ಮಃ ದುರ್ಜ್ಞೇಯಃ ಪಿಶಿತೇಕ್ಷಣೈಃ | (ದೇವಲ)
“ತುಟೀಃ ಸಹಸ್ರಭಾಗೋ ಯಃ ಸ ಕಾಲೋ ರವಿಸಂಕ್ರಮೇ” | (ದೇವೀಪುರಾಣ)

“ಅತಃ ಅನುಷ್ಠಾನೇ ಮುಖ್ಯಕಾಲಾಸಂಭವಾತ್ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಸಂಬಂಧಿನೌ
ಪೂರ್ವೋತ್ತರಕಾಲೌ ಗೃಹೀತವೌ (ಕಾಲನಿರ್ಣಯ ಹೇಮಾದ್ರಿ)
“ಯಾ ಯಾಃ ಸನ್ನಿಹಿತಾ ನಾಡ್ಯಃ ತಾಸ್ಯಾಃ ಪುಣ್ಯತಮಾಃ ಸ್ತೃತಾಃ” (ಶಾತಾತಪಸ್ವತಿ)

ಸಂಕ್ರಮಣವು ಹುಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿನ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಮೂವತ್ತು ನಾಡಿಗಳು ಪವಿತ್ರವಾದುವು. ಪಡಶೀತಿಸಂಕ್ರಮಣಗಳಲ್ಲಿ ಅರವತ್ತುಘಳಿಗೆಗಳೂ ವಿಷ್ಣುಪದೀಸಂಕ್ರಮಣದಲ್ಲಿ ಹದಿನಾರುಘಳಿಗೆಗಳೂ ಪವಿತ್ರವಾದುವು. ಅವುಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಹೋಗಬಾರದು ಎಂದು ಅತ್ಯಂತ ಸಾಮಾನ್ಯಜನರಿಗಾಗಿ ಕಾಲವನ್ನು ನಿಗದಿಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

“ತದ್ವ್ಯೋಗಾದಪ್ಯಧಶ್ಲೋರ್ಧ್ವಂ ತಿಂಶನ್ನಾಡ್ಯಃ ಪವಿತ್ರಿತಾಃ |” (ದೇವಲ)

“ಷಡಶೀತಾಮತೀತಾಯಾಂ ಪಷ್ವಿರುಕ್ತಾಸ್ತು ನಾಡಿಶಾಃ |”

“ಪುಣ್ಯಾಯಾಂ ವಿಷ್ಣುಪದ್ಯಾಂ ಚ ಪಾಕ್ ಪಶ್ಚಾದಪಿ ಷೋಡಶ ||” (ವೃದ್ಧವಾಸಿಷ್ಠ)

ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಪುಣ್ಯಕಾಲ. ಪುಣ್ಯತಮವಾದಕಾಲ ಯಾವುದು? ಎಂದರೆ ಪುಣ್ಯಕಾಲವು ಹುಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಹತ್ತಿರವಾದ 3, 4, 5, 7, 8, 9 ಅಥವಾ 12 ಘಳಿಗೆಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪುಣ್ಯತಮ.

“ತಿಚತುಃ ಪಂಚಸಪ್ತಾಷ್ಟ ನವ ದ್ವಾದಶ ಏವ ಚ |

ಕ್ರಮೇಣ ಘಟಕಾಹ್ನೇತಾಸ್ತತ್ಪುಣ್ಯಂ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕಮ್ || (ದೇವೀಪುರಾಣ)

ಇದಲ್ಲದೆ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯಕಾಲವು ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಇರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿನ ಅಥವಾ ಮುಂದಿನ ಹದಿನಾರು ಅಥವಾ ಹದಿನೈದು ನಾಡಿಗಳ ಕಾಲ ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ.

“ಅರ್ವಾಕ್ ಷೋಡಶ ವಿಜ್ಞೇಯಾ ನಾಡ್ಯಃ ಪಶ್ಚಾಚ್ಚ ಷೋಡಶ |

ಕಾಲಃ ಪುಣ್ಯೋರ್ಕಸಂಕ್ರಾಂತೀಃ ವಿದ್ವದ್ವಿಃ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಃ || (ಶಾತಾತಪ)

ಸಂಕ್ರಾಂತೌ ಪುಣ್ಯಕಾಲಸ್ತು ಷೋಡಶೋಭಯತಃ ಕಲಾಃ || (ಮರೀಚಿ)

ಅತೀತಾನಾಗತೋ ಭೋಗೋ ನಾಡ್ಯಃ ಪಂಚದಶಸ್ತೃತಾಃ || (ದೇವೀಪುರಾಣ)

ಕಾಲದ ಬಗೆಗೆ ಎಲ್ಲಾ ನಿಯಮಗಳನ್ನೂ ಗಮನಿಸಿ ಧರ್ಮಸಿಂಧು ಗ್ರಂಥವು ಈ ಕೆಳಗೆ ಕಂಡಂತೆ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ವಿಷು ಪುಣ್ಯದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಮೇಷ ಮತ್ತು ತುಲಾ ಸಂಕ್ರಮಣಗಳಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯಕಾಲವು ಹುಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿನ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ 15 ಘಳಿಗೆಗಳು; ವೃಷಭ, ಸಿಂಹ, ವೃಶ್ಚಿಕ, ಮತ್ತು ಕುಂಭ ಸಂಕ್ರಮಣಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ 16 ಘಳಿಗೆಗಳು, ಮಿಥುನ, ಕನ್ಯಾ, ಧನುಸ್ಸು ಮತ್ತು ಮೀನ ಸಂಕ್ರಮಣಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ 16 ಘಳಿಗೆಗಳು. ಕರ್ಕಾಟಕಸಂಕ್ರಮಣದಲ್ಲಿ, (ದಕ್ಷಿಣಾಯನ ಪುಣ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ) ಹಿಂದಿನ 30 ಘಳಿಗೆಗಳು ಮತ್ತು ಮಕರ ಸಂಕ್ರಮಣದಲ್ಲಿ (ಉತ್ತರಾಯಣಪುಣ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ) ಮುಂದಿನ 40 ಘಳಿಗೆಗಳು ಪುಣ್ಯಕಾಲಗಳು. (ಎಲ್ಲ ಸಂಕ್ರಮಣಗಳಲ್ಲೂ ಹಿಂದಿನ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಮೂವತ್ತು ಘಳಿಗೆಗಳು: ಷಡಶೀತಿಪುಣ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅದು ಕಳೆದ ಅರವತ್ತು ಘಳಿಗೆಗಳು, ವಿಷ್ಣುಪದೀಪುಣ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಹದಿನಾರು ಘಳಿಗೆಗಳು)

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತವಾಗಿರುವುದು ಕೇವಲ ಮಕರಸಂಕ್ರಾಂತಿಯ ಕಾಲ ನಿರ್ಣಯವಾದರೂ ಉಳಿದ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಗಳ ಕಾಲನಿರ್ಣಯವಿಷಯವನ್ನೂ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾಗಿ ಅವಶ್ಯಕವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ಉತ್ತರಾಯಣಪುಣ್ಯಕಾಲ (ಮಕರಸಂಕ್ರಾಂತಿ) ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣಾಯನ ಪುಣ್ಯಕಾಲ (ಕರ್ಕಾಟಕಸಂಕ್ರಾಂತಿ) ಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ಮಾಚರಣೆಯನ್ನು ಯಾವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕು? ಎಂಬುದರ ಬಗೆಗೆ ದಕ್ಷಿಣಭಾರತದಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ನಿಯಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಉತ್ತರಾಯಣಪುಣ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯಕಾಲವು ಹುಟ್ಟಿದ ಅನಂತರ 20 ಘಳಿಗೆಯವರೆಗೂ ಕರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸಬಹುದು. ದಕ್ಷಿಣಾಯನಪುಣ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯಕಾಲವು ಹುಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು 20 ಘಳಿಗೆಯವರೆಗೂ ಕರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸಬಹುದು. ಎರಡರಲ್ಲೂ ಉತ್ತರಾಯಣದಲ್ಲೇ ಕರ್ಮಾಚರಣೆ; “ಅಯನೇ ವಿಂಶತಿಃ ಪೂರ್ವಂ ಅಯನೇ ವಿಂಶತಿಃ ಪರಂ”

ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯು ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಮಯಕ್ಕೆ 2 ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಘಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಇರುವಾಗ ಬಂದರೆ ಮಿಥುನ, ಕನ್ಯಾ, ಧನುಸ್ಸು, ಮೀನ ಮತ್ತು ಮಕರಸಂಕ್ರಾಂತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯಕಾಲವು ಸಂಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಮೊದಲೇ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯು ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯೋದಯದಿಂದ 2 ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಘಳಿಗೆ ಇರುವಾಗ ಬಂದರೆ ವೃಷಭ, ಸಿಂಹ, ವೃಶ್ಚಿಕ, ಕುಂಭ ಮತ್ತು ಕರ್ಕಾಟಕಸಂಕ್ರಾಂತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯಕಾಲವು ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯ ಅನಂತರ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಧರಾತ್ರಿಗೆ ಮೊದಲೇ ಬಂದರೆ ಪುಣ್ಯಕಾಲವು ಸಂಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಮೊದಲು ಹಗಲಿನ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು, ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಧರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅದರ ಅನಂತರ ಬಂದರೆ ಪುಣ್ಯಕಾಲವು ಎರಡೂ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ (ಅಂದರೆ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಹಿಂದಿನ ಹಗಲಿನ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಹಗಲಿನ ಪೂರ್ವಾರ್ಧದಲ್ಲಿ) ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಈ ನಿಯಮವು ಮಕರಸಂಕ್ರಾಂತಿ ಮತ್ತು ಕರ್ಕಾಟಕಸಂಕ್ರಾಂತಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಮಕರಮಾಸದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಾಯಣವು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಪುಣ್ಯಕಾಲವು ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯ ಮೊದಲನೇ ದಿನದಲ್ಲಿ, ಕರ್ಕಾಟಕಸಂಕ್ರಾಂತಿಯು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದರೆ ಪುಣ್ಯಕಾಲವು ಹಿಂದಿನ ದಿನದಲ್ಲಿ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಮಕರಸಂಕ್ರಾಂತಿಯು ಸಾಯಂಸಂಧ್ಯಾ ಸಮಯದಲ್ಲಿ (ಅಂದರೆ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತವಾದ 3 ಘಳಿಗೆಗಳ ಕಾಲದೊಳಗೆ) ಹುಟ್ಟಿದರೆ, ಆಗ ಪುಣ್ಯಕಾಲವು ಹಿಂದಿನ ದಿನ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಕರ್ಕಾಟಕಸಂಕ್ರಾಂತಿಯು ಪ್ರಾತಸ್ಸಂಧ್ಯೆಯಲ್ಲಿ (ಅಂದರೆ ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕೆ ಮೊದಲು 3 ಘಳಿಗೆಗಳ ಕಾಲದೊಳಗೆ) ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಪುಣ್ಯಕಾಲವು ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯ ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿರುವ ನಿಯಮಗಳಿಂದ ಪುಣ್ಯಕಾಲಸಮಯವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ, ದಾನ, ಜಪ, ಧ್ಯಾನ, ಶ್ರಾದ್ಧ, ತರ್ಪಣಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಪುಣ್ಯಕಾಲದ ಅತ್ಯಂತ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಸೂಕ್ಷ್ಮಸಮಯವನ್ನು ಯೋಗಿಗಳು ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾದ್ದರಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯಜನರು ಪುಣ್ಯಕಾಲದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಯಾವಾಗ ಆಚರಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದಕ್ಕಾಗಿ ಮೇಲ್ಕಂಡ

ದಿಗ್ದರ್ಶನವನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಪುಣ್ಯಕಾಲದ ಆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮಸಮಯವನ್ನೂ ಮತ್ತು ಪುಣ್ಯಕಾಲದ ನಿಖರವಾದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಕಾಲವನ್ನೂ ಯೋಗಿ ಧ್ಯಾನದಿಂದ ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆಯೇ ಯೋಗಿಗಳು ಬೋಧಿಸಿದ ನಾಡೀವಿಜ್ಞಾನದ ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದಲೂ ಸಾಧಕರು ತಿಳಿಯಬಹುದೆಂಬುದನ್ನು ಯೋಗಿವರೇಣ್ಯರೂ ನಾಡೀವಿಜ್ಞಾನದ ಪರಮಾಚಾರ್ಯರೂ ಆಗಿದ್ದ ಶ್ರೀಗುರುದೇವರು ತಮ್ಮ ಚರಣವೃಹಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಕೆಲವು ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಪ್ರಯೋಗವಿಜ್ಞಾನದ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುವರೆಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಹಬ್ಬದ ಆಚರಣಾ ವಿಧಾನವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತೇವೆ.

1) ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯು ಗ್ರಹಣದಂತೆ ಅತ್ಯಂತ ಪುಣ್ಯಕಾಲವೆಂದು ಪರಿಗಣಿತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಪುಣ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಶಸ್ತ. ಇದರಿಂದ ಪುಣ್ಯಪುರುಷಾರ್ಥಗಳ ಲಾಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಆಗ ಸ್ನಾನಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಅನಿಷ್ಟಪ್ರಾಪ್ತಿಯೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ರೋಗ ಮತ್ತು ದೌರ್ಭಾಗ್ಯಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ-ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ. “ಅಂದು ಗಂಗಾಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಪ್ರಾಪ್ತಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಪುಣ್ಯಸ್ನಾನ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಏಳು ಜನ್ಮಗಳವರೆಗೆ ರೋಗರುಜಿನಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ದಾರಿದ್ರ್ಯದ ಪೀಡೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಪುರಾಣಗಳು ಘೋಷಣೆಮಾಡುತ್ತವೆ.

“ಗಂಗಾಸ್ನಾತೋ ನರಃ ಕಾಮಾತ್ ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಸದನಂ ವ್ಯಜೇತ್”

“ರವಿಸಂಕ್ರಮಣೇ ಪುಣ್ಯೇ ನ ಸ್ನಾಯಾದ್ಯಸ್ತು ಮಾನವಃ |

ಸಪ್ತಜನ್ಮನ್ಮಸೌ ರೋಗೀ ನಿರ್ಧನಶ್ಶೋಷಜಾಯತೇ” ||

ಇದು ಶರೀರದ ಕೊಳೆಯನ್ನು ತೊಳೆಯುವ ಮಲಾಪಕರ್ಷಣ ಸ್ನಾನವಲ್ಲ; ಮಾನಸಿಕ ದೋಷಗಳನ್ನು ತೊಳೆಯುವ ಪುಣ್ಯಸ್ನಾನ ಎಂಬುದು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಡಬೇಕಾದ ವಿಷಯ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅಂದು ಬಿಸಿನೀರಿನಿಂದ ಅಭ್ಯಂಗಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ತಣ್ಣೀರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದು ಶ್ರೇಯಸ್ಕರ. ಅಶಕ್ತರಾದವರು ಮಾತ್ರ ಬಿಸಿನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಬೇಕು. ಅನುಕೂಲ ಇರುವವರು ಗಂಗಾದಿ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸಂಕಲ್ಪಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

2) ಪುಣ್ಯಸ್ನಾನಾನಂತರ ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದವರು ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ತರ್ಪಣಾದಿರೂಪದಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧಮಾಡಬೇಕು. ದಾನಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಇದು ಪ್ರಕೃತಿಯು ಸಹಜವಾಗಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅಂತರ್ಮುಖವಾಗಿಸುವ ಕಾಲವಾದ್ದರಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಧ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಕಾಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಪೋಷಕವಾದ ಮಂತ್ರ, ಜಪ, ಪೂಜೆ, ಪಾರಾಯಣಗಳಿಗೂ ಎತ್ತಿದ ಕಾಲ. ಧ್ಯಾನದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಂತ್ರದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಇದು ಉತ್ತಮವಾದ ಕಾಲ.

3) ಎಳೆನ ಹಬ್ಬ ಎಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಈ ಪರ್ವದಿನದಲ್ಲಿ ಎಳೆನ್ನು ನಾನಾರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಎಳೆನಿಂದ ಸ್ನಾನಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಎಳೆನ ನೀರಿನಿಂದ ತರ್ಪಣ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ, ಎಳೆನಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಗೋವನ್ನು ದಾನಮಾಡಬಹುದು. ಬರಿಯ ಎಳೆನ್ನು ಅಥವಾ ಬೆಲ್ಲ, ಕೊಬ್ಬರಿ, ಕಡಲೇಕಾಯಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಪರಿಕರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಎಳೆನ್ನು ದಾನಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಪೀಡಾಪರಿಹಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ಅಂಥ ಎಳೆನ್ನು ಶಿಶುಗಳ ಮೇಲೆ ಸುರಿಯುತ್ತಾರೆ. ಅಂತೆಯೇ ಬದರೀಫಲವನ್ನು (ಎಲಚಿಹಣ್ಣು, ಬೋರೆಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು) ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಸುರಿಯುವುದೂ ಉಂಟು. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆರತಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಗುರುಹಿರಿಯರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ ಆಶೀರ್ವಾದ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

4) ದೇವತಾಪೂಜೆಯನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆಚರಿಸಿ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂದು ದೇವರಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯಮಾಡಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಭೋಜ್ಯ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಪೊಂಗಲ್ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಹೆಸರುಬೇಳೆ ಸೇರಿಸಿದ ಹುಗ್ಗಿಯು ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿನ ತಿಂಗಳಾದ ಧನುರ್ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ದೇವರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಲ್ಪಡುವ ನೈವೇದ್ಯವಾದ ಮೇಲ್ಕಂಡ ಭೋಜ್ಯದ್ರವ್ಯಕ್ಕೆ ಈ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಮಂಗಳಾರಂಭ ಸಮರ್ಪಣೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

5) ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ 'ಪೊಂಗಲ್' ಎಂಬುದು ಅತ್ಯಂತ ಸಂಭ್ರಮ ಸಡಗರಗಳಿಂದ ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುವ ಹಬ್ಬ. ಆ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಉಕ್ಕುವುದು ಎಂದರ್ಥ. ತೊಳೆದು, ಗೋಮಯದಿಂದ ಲೇಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅಲಂಕೃತವಾದ ಒಲೆಯಮೇಲೆ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಲನ್ನು ಕಾಯಿಸಿ ಉಕ್ಕಿಸಿ ಸುರಿಸುವ ಮಂಗಳವಿಧಿಯು ಅಂದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

6) ಗೋವುಗಳನ್ನು ಅಂದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪೂಜಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳಿಗೆ ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸಿ ಅವುಗಳ ಕೊಂಬುಗಳಿಗೆ ಬಣ್ಣಹಚ್ಚಿ ಅಲಂಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಿಯವೂ ಹಿತಕರವೂ ಆದ ರಸಪೂರ್ಣವಾದ ಹುಲ್ಲುಕಡ್ಡಿ, ಧಾನ್ಯ, ಕಾಯಿ, ಬೆಲ್ಲಗಳನ್ನು ಅವುಗಳಿಗೆ ತಿನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪೀಡಾಪರಿಹಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ಅವು ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ದಾಟಿಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ 'ಕಿಚ್ಚು ಹಾಯಿಸುವುದು' ಎಂದು ಹೆಸರು.

7) ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಭೋಜನಾನಂತರ ಪರಿಕರಸಹಿತವಾದ ಎಳೆನ್ನೂ ಕಬ್ಬಿನಜಲ್ಲೆಯ ಚೂರುಗಳನ್ನೂ ಸಕ್ಕರೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ವಿಗ್ರಹಗಳನ್ನೂ ಹಂಚುವ ಪದ್ಧತಿಯೂ ಇದೆ. ಆಗ ಇಷ್ಟಮಿತ್ರರೊಡನೆ ಮಧುರವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತಾರೆ. ಎಳೆ ಬೆಲ್ಲಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದವರೆಲ್ಲರೂ ಮಧುರವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನೇ ಆಡಬೇಕು ಎಂದು ಜ್ಞಾಪಿಸಲು "ಎಳೆಬೆಲ್ಲವ ತಿಂದು ಒಳ್ಳೇಮಾತನಾಡು" ಎಂಬ ಕನ್ನಡ ಲೋಕೋಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಮರಾಠಿ, ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲೂ ಇದೇ ಅರ್ಥದ ಲೋಕೋಕ್ತಿಗಳಿವೆ.

8) ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯ ದಿವಸಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಅದರ ಹಿಂದಿನ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳೂ ಅನುಬಂಧಿಯಾದ ಹಬ್ಬಗಳಾಗಿ ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಹಿಂದಿನ ದಿನವನ್ನು ಭೋಗಿಯ ಹಬ್ಬ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. (ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯು ಯೋಗಿ ಭೋಗಿ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಪ್ರಿಯವಾದ ಹಬ್ಬವಾಗಿದೆ). ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯ ಮಾರನೇ ದಿವಸವು 'ಕನೂಹಬ್ಬ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಸಂಪ್ರದಾಯವರು ಇದನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕನೂಹಬ್ಬದ ವಿಧಿಯನ್ನು ಆಚರಿಸುವವರು ಸ್ತ್ರೀಯರು. ಇದು ಭೂತಗಳಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ವಿಶೇಷವಿಧಿ, ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯ ದಿವಸ ಅಡಿಗೆಮಾಡಿ ದೇವರಿಗೆ ನಿವೇದನೆಮಾಡಿ ಮಿಕ್ಕಿರುವ ಭಕ್ಷ್ಯಭೋಜ್ಯಭೋಷ್ಯಲೇಹ್ಯ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ತಂಗಳನ್ನದಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಕೆಂಪು, ಹಳದಿ ಮುಂತಾದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಣ್ಣದ ಅನ್ನದ ಹಿಡಿಗಳನ್ನೂ (ತುತ್ತು) ಮತ್ತು ಹಣ್ಣು ಕಬ್ಬಿನಚೂರು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನೂ ಮನೆಯಹೊರಗೆ ಎಲೆಗಳಮೇಲೆ ಇರಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಭೂತಗಳಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಅನಂತರ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದೂ ಉಂಟು. ಸ್ನಾನಾನಂತರ ಸಮರ್ಪಿಸುವುದೂ ಉಂಟು. ಅಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಸಾಯಂಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ

ಹೆಂಗಸರು ಉಪವನಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರುವ ಭಕ್ತಭೋಜನಾದಿಗಳನ್ನು ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಹಂಚಿತ್ತಿರುವ ರೂಢಿಯೂ ಉಂಟು. 'ಕನೂ ಅನ್ನದ ಬಲಿಯನ್ನು ಇಡುವಾಗ ಹೆಂಗಸರು 'ಕಾಗೆಗೆ ಕಲ್ಯಾಣ, ಗುಬ್ಬಿಚ್ಚಿಗೆ ಸೀಮೆ' ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಹಾರೈಕೆ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನೂ ಬಳಸುವುದುಂಟು.

9) ಮಕರಸಂಕ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಉತ್ತರಾಯಣವು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿ ಉಪನಯನ, ಚೂಡಾಕರ್ಮಾದಿ ಮಂಗಳಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಶುಭಸಮಯವಾಗಿದ್ದರೂ, ಮಕರಸಂಕ್ರಾಂತಿಯ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಉಪನಯನ, ಚೂಡಾಕರ್ಮಾದಿ ಶುಭಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಧ್ಯಾನ, ದಾನ, ಜಪ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಅಂದು ವಿಶೇಷ ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿವೆ.

10) ಈ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯ ದಿವಸ ರಾತ್ರಿವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ದೇವತಾಪೂಜೆಯ ನಂತರ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಕರನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ ಅವರ ಬಾಯಿಂದ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಮೂರ್ತಿಯ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಆ ವರ್ಷದ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಫಲವನ್ನು ಓದಿಸಿ ತಿಳಿಯುವ ವಾಡಿಕೆಯೂ ಇದೆ. ಜ್ಯೋತಿಷ್ಕರು ಆಗ ಪಂಚಾಂಗವನ್ನು ಪೂಜೆಮಾಡಿ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಮೂರ್ತಿಗೆ ಮೂರುತಲೆಗಳು, ಎರಡುಮುಖಗಳು, ಐದುಬಾಯಿಗಳು, ಮೂರುಕಣ್ಣುಗಳು, ಜೋಲಾಡುವ ಕಿವಿ ಮತ್ತು ಹುಬ್ಬುಗಳು, ಕೆಂಪುಹಲ್ಲು, ಉದ್ದವಾದ ಮೂಗು, ಎಂಟುತೋಳುಗಳು, ಎರಡುಕಾಲುಗಳು, ವಿಕಾರವಾದ ಸ್ವರೂಪ, ಕಪ್ಪುಬಣ್ಣ, ಅರ್ಧಗಂಡು ಮತ್ತು ಅರ್ಧ ಹೆಣ್ಣಿನರೂಪ ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಿ ಆ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯ ವಿಶೇಷವಾದ ನಾಮಧೇಯದ ಫಲ, ಅದು ಬಂದಿರುವ ವಾರದ ಫಲ, ಪಕ್ಷದ ಫಲ, ತಿಥಿಯ ಫಲ, ನಕ್ಷತ್ರದ ಫಲ, ಯೋಗಕರಣಗಳ ಫಲ, ಅದರ ದೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಯಾಣದ ದಿಕ್ಕು, ಕಾಲ, ಅದರ ಸ್ನಾನಾರ್ಥದ ಫಲ, ವಸ್ತ್ರಲೇಪನ, ಪುಷ್ಪ, ಅಲಂಕಾರ, ಆಹಾರ, ವಾಹನ, ಆಯುಧ, ಆಸನ, ಜನನ, ದಿಕ್ಕು, ವಯಸ್ಸಿನ ಅವಸ್ಥೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಫಲಗಳೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾರೆ.

11) ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯು ಪಿತೃಪೂಜೆಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ದಿವಸವಾದ್ದರಿಂದ ಅಂದು ತರ್ಪಣಾದಿಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವವರು ಏಕಭುಕ್ತಮಾಡಬೇಕು (ಒಂದು ವೇಳೆ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಬೇಕು). ಇತರರೂ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮಿತವಾಗಿ ಆಹಾರವನ್ನು

ಸೇವಿಸಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ಧ್ಯಾನ ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುವುದು ಪ್ರಶಸ್ತ.

ಉತ್ತರಾಯಣದ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ಪರ್ವದ ಆಚರಣೆಯ ವಿಧಿ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅನಂತರ ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ಉತ್ತರಾಯಣ ಸಮಸ್ಯೆ

'ಅಯನ ಎಂದರೆ ಮಾರ್ಗ. "ಅಯನಂ ವರ್ತಮಾರ್ಗಾಧ್ವ ಪಂಥಾನಃ ಪದವೀಸೃತಿಃ". ಉತ್ತರಾಯಣ ಎಂದರೆ ಉತ್ತರದ ಮಾರ್ಗ. ಆ ಉತ್ತರದಿಕ್ಕಿನ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನು ಸಂಚರಿಸುವಂತೆ ಕಾಣುವ ಕಾಲವಿಶೇಷವನ್ನು ಪಾರಿಭಾಷಿಕವಾಗಿ 'ಉತ್ತರಾಯಣ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸೂರ್ಯನು ಮಕರರಾಶಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಕರ್ಕಟರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುವವರೆಗೂ ಇರುತ್ತದೆ ಈ ಕಾಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಸೂರ್ಯನು ಕರ್ಕಟರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚೆ ಹಾಕಿ ಮಕರರಾಶಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವವರೆಗೂ ಇರುವ ಕಾಲವಿಶೇಷವು 'ದಕ್ಷಿಣಾಯನ' ಎನಿಸುತ್ತದೆ.

ಉತ್ತರಾಯಣಮಪ್ಪುಕ್ತಂ ಮಕರಸ್ಥೇ ದಿವಾಕರೇ |

ಕರ್ಕಟಾದಿಶ್ಚತೇ ಭಾನೌ ದಕ್ಷಿಣಾಯನಮುಚ್ಯತೇ||

'ಉತ್ತರ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂಬ ಅರ್ಥವೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಉತ್ತರಾಯಣ ಎಂದರೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಮಾರ್ಗ ಮತ್ತು ಆ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನು ಸಂಚರಿಸುವ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಕಾಲವೂ 'ಉತ್ತರಾಯಣ'ವಾಗುತ್ತದೆ. ಸೂರ್ಯನು ಉತ್ತರದಿಕ್ಕಿಗೆ ಸಂಚರಿಸುವ ಕಾಲ ಮತ್ತು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಕಾಲ ಎಂಬ ಎರಡು ಅರ್ಥಗಳೂ ಪ್ರಕೃತವಾದ ಉತ್ತರಾಯಣಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಅರ್ಥ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ. ಎರಡನೆಯದು ಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಅನುಭವಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯಲ್ಪಡಬೇಕಾದ ವಿಷಯ. ಅದು ತಾನೇ ಈಗ ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕವಾಗಿರುವುದು.

ಉತ್ತರಾಯಣಸಮಯದಲ್ಲಿ ಏನು ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯ ವಿಶೇಷ ಇದೆ? ಎಂದರೆ 'ದೇವತೆಗಳ ಹಗಲು' ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಕರವಾದ ವೇದವ್ರತ, ವಿವಾಹ, ಚೂಡಾಕರ್ಮ, ಉಪನಯನ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಅದು

ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಸಮಯವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ರಾತ್ರಿಯೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ತರ್ಪಣ ಶ್ರಾದ್ಧಾದಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತವಾದದ್ದು 'ದಕ್ಷಿಣಾಯನ'.

“ದೈವೇ ರಾತ್ಯಹನೀ ವರ್ಷಂ ಪವಿಭಾಗಸ್ತಯೋಃ ಪುನಃ |

ಅಹಸ್ತತ್ಪೋದಗಯನಂ ರಾತ್ರಿಃ ಸ್ಯಾದಕ್ಷಿಣಾಯನಂ ||

ಧ್ಯಾನ, ದಾನ, ಪೂಜೆ, ಮಂತ್ರೋಪದೇಶ ಇತ್ಯಾದಿ ದೇವತಾಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಾಯಣವು ಪ್ರಶಸ್ತ ಎಂಬುದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಉತ್ತರಾಯಣವನ್ನು ಕುರಿತ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯು ವಿಚಾರ-ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಎಡೆಗೊಟ್ಟಿದೆ, ಏನು ಆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ? ಎಂದರೆ ಉತ್ತರಾಯಣದಲ್ಲಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದವರು ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರತಿಜ್ಞೆ. ಇದು ತಾನೇ ಗೊಂದಲವನ್ನೆಬ್ಬಿಸಿರುವ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ. 'ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದವರು ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ' ಎಂಬಂತೆಯೇ ಉತ್ತರಾಯಣದಲ್ಲಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದವರು ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಮಾತೂ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ದಕ್ಷಿಣಾಯನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶರಶಯ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮಹಾಯೋಗಿ ಭೀಷ್ಮನು ಮೇಲ್ಕಂಡ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಉತ್ತರಾಯಣ ಬರುವವರೆಗೂ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತೇವೆ.

“ಧಾರಯಿಷ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ಪ್ರಾಣಾನ್ವತೀತೋಽಪಿ ಮಹೀತಲೇ ಉತ್ತರಾಯಣಮನ್ವಿಚ್ಛನ್ ಸುಗತಿಪ್ರತಿಶಾಂಕ್ಷಯಾ” |

(ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ನಾನು ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಬಯಸುವವನಾಗಿ ಉತ್ತರಾಯಣವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತೇನೆ-ಭೀಷ್ಮವಚನ) ಹಾಗೆಯೇ ದಕ್ಷಿಣಾಯನದಲ್ಲಿ ದೇಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟವನಿಗೆ ಮುಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಅವನು ಪಿತೃಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಚಂದ್ರನಲ್ಲಿ ಸಾಯುವುದು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಚಂದ್ರನನ್ನು ಹೊಂದಿದವನಿಗೆ ಪುನರಾವೃತ್ತಿಯುಂಟು-ಎಂಬುದು ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ.

“ಅಥ ಯೋ ದಕ್ಷಿಣೇ ಪುಮೀಯತೇ, ಪಿತೃಣಾಮೇವ ಮಹಿಮಾನಂ ಗತ್ವಾ ಚಂದ್ರಮಸಸ್ಸಾಯುಜ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ” (ತೈ.ಉ.)

“ತೇಷಾಂ ಯದಾತತ್ಪರ್ಯವೈತಿ ಅಥೈತಮೇವಾಧ್ವಾನಂ ಪುನರ್ನಿವರ್ತನೇ”

(ಛಾಂ. ಉ.)

ಪುನರಾವೃತ್ತಿಯಿಲ್ಲದ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಯೋಗಿಗೆ ಉತ್ತರಾಯಣದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಉಂಟೆಂಬುದನ್ನು ಉಪನಿಷತ್ತು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಘೋಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

“ಆಪೂರ್ಯಮಾಣಪಕ್ಷಾದ್ಯಾನ್ ಪಡುದಜ್ಞೇತಿ ಮಾಸಾಂಸ್ತಾನ್” ||

(ಛಾಂ.4-15-5)

ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಸಾರವಾದ ಶ್ರೀ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ, “ಯೋಗಿಗಳು ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಪ್ರಯಾಣ ಹೊಂದಿದರೆ ಪುನರಾವೃತ್ತಿಯಿಲ್ಲದ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ? ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಪುನರಾವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ-ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಅಗ್ನಿ, ಜ್ಯೋತಿ, ಹಗಲು, ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷ, ಉತ್ತರಾಯಣದ ಆರು ಮಾಸಗಳು-ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿದ ಬ್ರಹ್ಮವಿದರಾದ ಯೋಗಿಗಳು ಪರಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಧೂಮ, ರಾತ್ರಿ, ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ದಕ್ಷಿಣಾಯನದ ಆರು ಮಾಸಗಳು-ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿದ ಯೋಗಿಯು ಚಂದ್ರಜ್ಯೋತಿ ಯನ್ನು ಸೇರಿ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಮರಳಿ ಬರುತ್ತಾನೆ” ಎಂಬ ಉಪದೇಶವಿದೆ.

ಯತ್ರ ಕಾಲೇತ್ಯನಾವೃತ್ತಿಂ ಆವೃತ್ತಿಂ ಚೈವ ಯೋಗಿನಃ |

ಪ್ರಯಾತಾ ಯಾನ್ತಿ ತಂ ಕಾಲಂ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಭರತರ್ಷಭ ||

ಅಗ್ನಿಜ್ಯೋತಿರಹಶ್ಶುಕ್ಲಃ ಪ್ಷಣ್ಣಾಸಾ ಉತ್ತರಾಯಣಂ |

ತತ್ರ ಪ್ರಯಾತಾ ಗಚ್ಛಂತಿ ಬ್ರಹ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮವಿದೋ ಜನಾಃ ||

ಧೂಮೋ ರಾತ್ರಿಸ್ತಥಾ ಕೃಷ್ಣಃ ಪ್ಷಣ್ಣಾಸಾ ದಕ್ಷಿಣಾಯನಂ |

ತತ್ರ ಚಂದ್ರಮಸಂ ಜ್ಯೋತಿಃ ಯೋಗೀ ಪ್ರಾಪ್ಯ ನಿವರ್ತತೇ ||

ಉತ್ತರಾಯಣ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ 'ಆರ್ಚಿರಾದಿಮಾರ್ಗ' ಎಂದೂ ಹೆಸರು. ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ಅಗ್ನಿಜ್ಯೋತಿಯ ದರ್ಶನದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ದೇವದೇವನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಪುನರಾವೃತ್ತಿಯಿಲ್ಲದ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ತಲುಪಿಸುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು 'ದೇವಯಾನ' ಮಾರ್ಗವೆಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ದಕ್ಷಿಣಾಯನ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ 'ಧೂಮಾದಿಮಾರ್ಗ' ಎಂದೂ 'ಪಿತೃಯಾನಮಾರ್ಗ' ಎಂದೂ ನಾಮಧೇಯಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ

ದೇವಯಾನ ಮಾರ್ಗವು ಮುಕ್ತಿಗೆ ಒಯ್ಯುತ್ತದೆ. ಎರಡನೆಯದು ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಉಪನಿಷತ್ತು ಮತ್ತು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

“ತೇ ಯ ಏವಮೇತದ್ವಿದುಃ ಯೇ ಚಾಪೀ ಅರಣ್ಯೇ ಶ್ರದ್ಧಾಂ ಸತ್ಯಮುಪಾಸತೇ ತೇಽರ್ಚಿರಭಿಸಂಭವನ್ತಿ, ಅರ್ಚಿಷೋಽಹಃ ಅಹ್ಮ ಆಪೂರ್ಯಮಾಣಪಕ್ಷಂ. ಆಪೂರ್ಯಮಾಣಪಕ್ಷಾದ್ಯಾನ್ ಷಣ್ಮಾಸಾನ್ ಉದಚ್ಛಾದಿತ್ಯ ಏತಿ ಮಾಸೇಭ್ಯೋ ದೇವಲೋಕಂ. ದೇವಲೋಕಾದಾದಿತ್ಯಂ ಆದಿತ್ಯಾದ್ವೈದ್ಯುತಂ. ತಾನ್ವೈದ್ಯುತಾನ್ ಪುರುಷೋ ಮಾನಸ ಏತ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾನ್ಗಮಯತಿ, ತೇಷು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇಷು ಪರಾಃ ಪರಾವತೋ ವಸನ್ತಿ ತೇಷಾಂ ನ ಪುನರಾವೃತ್ತಿಃ!!

ಅಥ ಯೇ ಯಜ್ಞೇನ ದಾನೇನ ತಪಸಾ ಲೋಕಾನ್ ಜಯನ್ತಿ ತೇ ಧೂಮಮಭಿಸಂಭವನ್ತಿ. ಧೂಮಾದ್ರಾತ್ರಿಂ, ರಾತ್ರೇರಪಕ್ಷೀಯಮಾಣಪಕ್ಷಂ ಅಪಕ್ಷೀಯಮಾಣಪಕ್ಷಾದ್ಯಾನ್ ಷಣ್ಮಾಸಾನ್ ದಕ್ಷಿಣಾಮಾದಿತ್ಯ ಏತಿ, ಮಾಸೇಭ್ಯಃ ಪಿತೃಲೋಕಂ, ಪಿತೃಲೋಕಾಚ್ಚಂದ್ರಂ, ತೇ ಚಂದ್ರಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಅನ್ನಂ ಭವನ್ತಿ ತಾಂ ಗ್ಂ ಸ್ತತ್ರದೇವಾ ಯಥಾ ಸೋಮಗ್ಂ ರಾಜಾನಮಾಪ್ಯಾಸ್ಮಾಪಕ್ಷೀಯಸ್ವೇತಿ’ ಬೃಹದಾರಣ್ಯ#6-1-14-15

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಾಯಣಮಾರ್ಗ(ಕಾಲ)ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟವರು ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ದಕ್ಷಿಣಾಯನಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟವರು ಪುನರಾವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ-ಎಂಬುದು ಉಪನಿಷತ್ತು, ಗೀತೆ ಮತ್ತು ಇತಿಹಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಘೋಷಿತವಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿ ಯೊಬ್ಬನಿಗೆ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣಾಯನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮರಣವುಂಟಾದರೆ ಅವನು ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಮರಳಿ ಬರುತ್ತಾನೆಯೇ? ಅಜ್ಞಾನಿಗೆ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಉತ್ತರಾಯಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮರಣವುಂಟಾದರೆ ಅವನು ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆಯೇ? ಅಜ್ಞಾನಿಯನ್ನು ಉತ್ತರಾಯಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೊಂದುಹಾಕಿದರೆ ಅವನಿಗೆ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆಯೇ? ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಯನ್ನು ದಕ್ಷಿಣಾಯನದಲ್ಲಿ ಕೊಂದುಹಾಕಿ ಅವನ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆಯೇ? ಉತ್ತರಾಯಣ, ದಕ್ಷಿಣಾಯನ ಎಂಬ ಕಾಲವಿಶೇಷಗಳಿಗೂ ಮುಕ್ತಿ ಸಂಸಾರಪ್ರಾಪ್ತಿಗೂ ಏನು ಸಂಬಂಧ? ಇಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನ,

ಅಜ್ಞಾನ, ಪುಣ್ಯ, ಪಾಪ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಏನೂ ಸ್ಥಾನವಿಲ್ಲವೇ? ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸುತ್ತವೆ.

1. ಗೀತೆ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಏಕೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೋ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ನನಗೆ ಬಿಡಿಸಲಾಗದ ಒಗಟಾಗಿದೆ-ಎಂದು ಕೆಲವರು ಸಮಸ್ಯೆಯ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

2. ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮೇಲ್ಕಂಡ ಗೀತೋಪನಿಷತ್ತು, ಇತಿಹಾಸವಾಕ್ಯಗಳನ್ನೂ ಹಾಗೆಯೇ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರವಾಕ್ಯಗಳನ್ನೂ ಶಾಸ್ತ್ರ ಯುಕ್ತಿಗಳಿಂದ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

(ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರ ಅಧ್ಯಾಯ 4, ಸೂತ್ರ 507, 508, 512 “ಅತಶ್ಚಾಯನೇಽಪಿ ದಕ್ಷಿಣೇ” “ಯೋಗಿನಃ ಪ್ರತಿ ಸ್ಮರ್ಯೇತೇ ಸ್ಮಾರ್ತೇ ಚೈತೇ” “ಆತಿವಾಹಿಕಾಸ್ತಲ್ಲಿಂಗಾತ್”)

ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವವರಲ್ಲಿ ಒಡನೆಯೇ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವವರು, ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವವರು ಎಂದು ಎರಡು ಪ್ರಕಾರಗಳು. ಪೂರ್ಣಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳಾಗಿ ಸಮ್ಯಗ್ದರ್ಶನನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮೊದಲನೆಯ ಪ್ರಕಾರದ ಮಹಾತ್ಮರಿಗೆ ಗತಿ, ಅಗತಿ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಅವರ ಪ್ರಾಣಗಳು ಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲಿ ಲಯಗೊಂಡು ಅವರು ಬ್ರಹ್ಮಮಯರೂ, ಬ್ರಹ್ಮಭೂತರೂ ಆಗಿಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ‘ನ ತಸ್ಯ ಪ್ರಾಣಾ ಉತ್ಕ್ರಾಮನ್ತಿ’ ಅವರಿಗೆ ಮೇಲ್ಕಂಡ ಅರ್ಚಿರಾದಿಗತಿ, ಧೂಮಾದಿಗತಿ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು ಆ ಉತ್ತರಾಯಣ ದಕ್ಷಿಣಾಯನ ಗತಿಗಳನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹೇಳಿಲ್ಲ.

ಕ್ರಮಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವ ಬ್ರಹ್ಮೋಪಾಸಕರಾದ ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಾಯಣಮಾರ್ಗ. ಅವರು ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವವರು. ಅವರು ಕಾಲಾಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆಯಾದ ಹಗಲಿನ ದೇವತೆ, ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದೇವತೆ, ಉತ್ತರಾಯಣದೇವತೆ ಎಂಬ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಕರ್ಮಿಗಳಾದ ಯೋಗಿಗಳು ಧೂಮಾಭಿಮಾನಿದೇವತೆ, ರಾತ್ರಿಭಿಮಾನಿದೇವತೆ, ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದೇವತೆ,

ದಕ್ಷಿಣಾಯನದೇವತೆ ಎಂಬ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಜ್ಯೋತಿಯನ್ನು ತಲುಪಿ ಪುಣ್ಯಕ್ಷಯದಿಂದ ಮತ್ತೆ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಾರೆ.

ಉತ್ತರಾಯಣಮರಣವು ಪ್ರಶಸ್ತವೆಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯು ಜ್ಞಾನಿಗಳಲ್ಲದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಭೀಷ್ಮರು ಜ್ಞಾನಿಗಳಾದರೂ ಉತ್ತರಾಯಣವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ಇದ್ದರು. ಶಿಷ್ಯಾಚಾರವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ತಂದೆಯು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ್ದ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಮರಣದ ವರವನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ. ಹಗಲು ಮುಂತಾದ ಕಾಲವಿನಿಯೋಗವನ್ನು ಸ್ಮೃತಿಯಲ್ಲಿ (ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ) ಅನಾವೃತ್ತಿ ಫಲವೆಂದು ಹೇಳಿರುವುದು ಯೋಗಿಗಳಿಗಾಗಿ. ಈ ಯೋಗಸಾಂಖ್ಯಗಳು ಸ್ಮೃತಿಯೇ ಹೊರತು ಶ್ರುತಿಸಿದ್ಧವಲ್ಲ. ಸ್ಮೃತಿಸಂಬಂಧವಾದ ಈ ಕಾಲವಿನಿಯೋಗವು ಶ್ರುತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಉಪಾಸನೆಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಸ್ಮೃತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರುತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಅಗ್ನಿಯೇ ಮುಂತಾದವರು ಆತಿವಾಹಿಕದೇವತೆಗಳೆಂದು ಗ್ರಹಿಸಿದರೆ ಯಾವ ವಿರೋಧವೂ ಇಲ್ಲ.

‘ಪ್ರಕೃತಾನಾಂ ಯೋಗಿನಾಂ ಪ್ರಣವಾವೇಶಿತಬ್ರಹ್ಮಬುದ್ಧೀನಾಂ ಕಾಲಾಂತರಮುಕ್ತಿಭಾಜಾಂ ಬ್ರಹ್ಮಪ್ರತಿಪತ್ತಯೇ ಉತ್ತರೋ ಮಾರ್ಗೋ ವಕ್ತವ್ಯ ಇತಿ ಯತ್ರ ಕಾಲೇಇತ್ಯಾದಿ| ಯೋಗಿನಃ ಇತಿ ಯೋಗಿನಃ ಕರ್ಮಿಣಶ್ಚ ಉಚ್ಯಂತೇ ಅಗ್ನಿಃ ಕಲಾಭಿಮಾನಿನೀದೇವತಾ, ತಥಾ ಅಹರ್ದೇವತಾ ಅಹರಭಿಮಾನಿನೀ ಬ್ರಹ್ಮವಿದಃ ಬ್ರಹ್ಮೋಪಾಸನಪರಾ ಜನಾಃ ಕ್ರಮೇಣ ಇತಿವಾಕ್ಯಶೇಷಃ ನ ಹಿ ಸದ್ಯೋಮುಕ್ತಿಭಾಜಾಂ ಸಮ್ಯಗ್ದರ್ಶನನಿಷ್ಠಾನಾಂ ಗತಿರಗತಿರ್ವಾ ಕ್ವಚಿದಸ್ತಿ ನ ತಸ್ಯ ಪ್ರಾಣಾ ಉತ್ಕ್ರಮನ್ತಿ ಇತಿ ಶ್ರುತೇಃ ಬ್ರಹ್ಮಸಂಲ್ಲಿನಪ್ರಾಣಾ ಏವ ತೇ. ಬ್ರಹ್ಮಮಯಾ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತಾ ಏವ ತೇ. ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಃ ಅವಿದ್ವದ್ವಿಷಯಾ. ಭೀಷ್ಮಸ್ಯ ಪ್ರತಿಪಾಲನಂ ಆಚಾರಪ್ರತಿಪಾಲನಾರ್ಥಂ ಪಿತೃಪ್ರಸಾದಲಬ್ಧ ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಮೃತ್ಯುತಾಖ್ಯಾಪನಾರ್ಥಂ ಚ. ಶ್ರುತೇಸ್ವರ್ಗಂ ವಕ್ಷ್ಯತಿ ಆತಿವಾಹಿಕಾಸ್ತಲ್ಲಿಂಗಾತ್ ಇತ್ಯತ್ರ ಯೋಗಿನಃ ಪ್ರತಿ ಚಾಯಂ ಅಹರಾದಿಕಾಲವಿನಿಯೋಗಃ ಅನಾವೃತ್ತಯೇ ಸ್ಪರ್ಯತೇ, ಸ್ಪಾರ್ಶೇ ಚೈತೇ ಯೋಗಸಾಂಖ್ಯೇ ನ ಶ್ರುತೇ, ಅತೋ ವಿಷಯಭೇದಾತ್ ಪ್ರಮಾಣವಿಶೇಷಾಚ್ಚ ನಾಸ್ಯ ಸ್ಪಾರ್ಶಸ್ಯ ಕಾಲ ವಿನಿಯೋಗಸ್ಯ ಶ್ರುತೇಷು ವಿಜ್ಞಾನೇಷ್ವವತಾರಃ- ಯದಾ ಪುನಃ ಸ್ಮೃತಾವಪಿ ಅಗ್ನ್ಯಾದ್ಯಃ

ದೇವತಾವಿವಾಹವಿವಾಹಕ್ಕೋ ಗೃಹ್ಯಂತೇ ತದಾ ನಕಶ್ಚಿತ್ ವಿರೋಧ ಇತಿ.’

(ಶ್ರೀ ಶಂಕರಭಾಷ್ಯ)

ಆತ್ಮಯಾಥಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಅರಿತವರು ಮತ್ತು ಪರಮಪುರುಷನಿಷ್ಠರು ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಅರ್ಚಾರಾದಿಗತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ. ಅವರಿಗೆ ಪುನರಾವೃತ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಮುಕ್ತಿ ದೊರಕುತ್ತದೆ. ಕಾಲಶಬ್ದವು ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಕಲಾಭಿಮಾನಿನೀದೇವತೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರುವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಆದುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು ಉತ್ತರಾಯಣಮಾರ್ಗ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣಾಯಾನಮಾರ್ಗಗಳು. ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿರುವುದು ಅರ್ಚಾರಾದಿಮಾರ್ಗ, ದೇವಯಾನಮಾರ್ಗ. ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿರುವುದು ಪುನರಾವೃತ್ತಿಯ ಮಾರ್ಗ. ಪಿತೃಯಾನಮಾರ್ಗ. ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶುಕ್ಲ ಅರ್ಚಾರಾದಿ, ಅನಾವೃತ್ತಿಮಾರ್ಗ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣ (ಧೂಮಾದಿ, ಆವೃತ್ತಿ) ಮಾರ್ಗಗಳು. ಯೋಗಿಯು ಪ್ರಯಾಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಎರಡು ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿದಿರಬೇಕು. ಹಾಗೆ ತಿಳಿದರೆ ಮೋಹ ಸಂಭವಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ದೇವಯಾನ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲೇ ಅವನು ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿ ಮುಕ್ತಿ ಗಳಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಯು ದಕ್ಷಿಣಾಯನದಲ್ಲಿ ಮೃತನಾದರೂ ಅವನಿಗೆ ಮೋಕ್ಷವುಂಟು. ಜ್ಞಾನಿಗಳಲ್ಲದವರು ಮಾತ್ರ ಪಿತೃಯಾನಮಾರ್ಗದಿಂದ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಾರೆ. ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಚಂದ್ರನನ್ನು ಹೊಂದಿದರೂ ಅದು ಅವರಿಗೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿಸ್ಥಾನ ಮಾತ್ರ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಅವರು ಪುನರಾವೃತ್ತಿಯಿಲ್ಲದ ಪರಬ್ರಹ್ಮವನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳು ಯೋಗಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಮರಣಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರು. ಧರ್ಮಪ್ರವರ್ತನೆ ಗಾಗಿ ಉತ್ತರಾಯಣದ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಅವರು ಉತ್ತರಾಯಣಕಾಲವನ್ನು ಪ್ರತೀಕ್ಷಿಸಿದರು ಅಷ್ಟೇ.

ಇಲ್ಲಿ ಮರಣಹೊಂದುವವರನ್ನು ಕುರಿತು ಅವರು ಯಾವ ಕಾಲವಿಶೇಷದಲ್ಲಿ ಮರಣ ಹೊಂದಬೇಕು? ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಯೋಗಿನಿಷ್ಠರನ್ನು ಕುರಿತು ಅವರು ಈ ದೇವಮಾರ್ಗ ಮತ್ತು ಪಿತೃಯಾನಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ವಿಧಾನ ಮಾಡಿದೆ.

ಯೋಗಾಂಗವಾಗಿ ಅವರು ಈ ಎರಡು ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಸ್ಮರಿಸಿದರೆ ಮೋಹ ತೊಲಗುತ್ತದೆ.

‘ಯತ್ರ ಕಾಲೇತ್ಸನಾವೃತ್ತಿಂ’ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲಶಬ್ದವು ಕಾಲಾದ್ಯಭಿಮಾನಿಗಳಾದ ಆತಿವಾಹಿಕ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಅಗ್ನಿ ಮುಂತಾದವರು ಕಾಲಗಳಲ್ಲ. ದೇವತೆಗಳು, ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿರುವುದು ದೇವಯಾನದ ಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು. ಮರಣದ ಕಾಲವಿಶೇಷವನ್ನಲ್ಲ, “ಅವಿದುಷಾಂ” ಪಿತೃಯಾನೇನ ಪಥಾ ಚಂದ್ರಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾನಾಮೇವ ಪುನರಾವೃತ್ತಿಃ, ವಿದುಷಸ್ತು ಚಂದ್ರಂ ಪ್ರಾಪ್ತಸ್ಯಾಪಿ ತಸ್ಮಾದ್ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ಮಹಿಮಾನಮಾಪ್ನೋತೀತಿ ವಾಕ್ಯಶೇಷಾತ್ ತಸ್ಯ ದಕ್ಷಿಣಾಯನಮೃತಸ್ಯ ಚಂದ್ರ ಪ್ರಾಪ್ತಿಃ ಬ್ರಹ್ಮಪ್ರಪಿತ್ತತಃ ವಿಶ್ವಾಮಹೇತುಮಾತ್ರಮಿತಿ ಗಮ್ಯತೇ. ಭೀಷ್ಮಾದೀನಾಂ ಯೋಗಪ್ರಭಾವಾತ್ ಸ್ವಚ್ಛಂದಮರಣಾನಾಂ ಧರ್ಮಪ್ರವರ್ತನಾಯ ಉತ್ತರಾಯಣಪ್ರಾಶಸ್ತ ಪ್ರದರ್ಶನಾರ್ಥಸ್ತಥಾ ವಿಚಾರಃ.

ನಾತ್ರ ಮುಮೂರ್ಷೂನ್ ಪ್ರತಿ ಮರಣಕಾಲವಿಶೇಷೋಪಾದಾನಂ ಸ್ಮರ್ಯತೇ, ಅಪಿ ತು ಯೋಗನಿಷ್ಠಾನ್ ಪ್ರತಿ ಸ್ಮೃತಿವಿಷಯಭೂತೇ, ಸ್ಮರ್ತವ್ಯೇ ದೇವಯಾನಪಿತೃಯಾಣಾಂಚೈ ಗತೀ ಸ್ಮರ್ಯತೇ ಯೋಗಾಂಗತಯಾ ಅನುದಿನಂ ಸ್ಮರ್ತುಂ ತಥಾಹ್ಯುಪಸಂಹಾರಃ. “ನೈತೇ ಸೃತೀ ಪಾರ್ಥ ಜಾನನ್ ಯೋಗೀ ಮುಹ್ಯತಿ ಕಶ್ಚನ”

ಅಥ ಆತ್ಮಯಾಥಾತ್ಮ್ಯವಿದಃ ಪರಮಪುರುಷನಿಷ್ಠಸ್ಯ ಚ ಸಾಧಾರಣೇಂ ಅರ್ಚಿರಾದಿಕಾಂ ಗತಿಮಾಹ, ದ್ವಯೋರಪ್ಯರ್ಚಿರಾದಿಕಾ ಗತಿಃ ಶ್ರುತೌ ಶ್ರುತಾ ಸಾ ಚಾಪ್ಯಪುನರಾವೃತ್ತಿಲಕ್ಷಣಾ....ಅತ್ರ ಕಾಲಶಬ್ದೋ ಮಾರ್ಗಸ್ಯ.... ಕಾಲಾಭಿಮಾನಿದೇವತಾಭೂಯಸ್ತಯಾ ಮಾರ್ಗೋಪಲಕ್ಷಣಾರ್ಥಃ.

ಏತೌ ಮಾರ್ಗೌ ಜಾನನ್ ಯೋಗೀ ಪ್ರಯಾಣಕಾಲೇ ಕಶ್ಚನ ನ ಮುಹ್ಯತಿ. ಅಪಿ ತು ಸ್ವೇನೈವ ದೇವಯಾನೇನ ಪಥಾ ಯಾತಿ. ತಸ್ಮಾದ್-ಹರಹರರ್ಚಿರಾದಿಗತಿಚಿಂತನಾಖ್ಯಯೋಗಯುಕ್ತೋ ಭವ”

(ಶ್ರೀರಾಮಾನುಜ ಭಾಷ್ಯ)

3. ದಕ್ಷಿಣಾಯನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಸೇರುತ್ತಾರೆ, ಉತ್ತರಾಯಣದಲ್ಲಿ ಮರಣಹೊಂದಿ ಪರಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ ಎಂದು

ಹೇಳಿದ್ದರೂ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ದಕ್ಷಿಣಾಯನದಲ್ಲಿ ಮರಣ ಹೊಂದುವುದೂ ಯುಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

“ದಕ್ಷಿಣೇ ಮರಣಾದ್ವಾತಿ ಸ್ವರ್ಗಂ ಬ್ರಹ್ಮೋತ್ತರಾಯಣೇ”-ಇತಿ ಉಕ್ತೇಃ ಜ್ಞಾನಿನಃ ದಕ್ಷಿಣಾಯನೋತ್ಪಾಂತಿಃ ಯುಜ್ಯತೇ.”

ಯೋಗಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ಗತಿಗಳೆರಡನ್ನೂ ಸ್ಮೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಇವು ಸ್ಮರಣವನ್ನಲಂಬಿಸಿದೆ. ಬ್ರಹ್ಮ, ಚಂದ್ರ ಗತಿಗಳು ಕೇವಲ ಕಾಲವಶದಲ್ಲಲ್ಲ. ಅವು ಜ್ಞಾನಯೋಗಿಗಳು, ಕರ್ಮಯೋಗಿಗಳು ಎಂಬ ಭೇದದ ಪ್ರಕಾರ ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿವೆ.

“ನ ಕೇವಲಂ ಕಾಲಾದಿಕ್ಯತೇ ಬ್ರಹ್ಮಚಂದ್ರಗತೀ ಸ್ಮರ್ಯತೇ, ಕಿಂತು ಜ್ಞಾನಯೋಗಿನಃ ಕರ್ಮಯೋಗಿನಶ್ಚ....”

ಕಾಲವೇ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಅಭಿಮಾನದೇವತೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದವರು ಆವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ಅನಾವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ; ಅಗ್ನಿ ಮುಂತಾದವರು ಅಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆಗಳು.

“ಯತ್ಕಾಲಾದ್ಯಭಿಮಾನಿದೇವತಾ ಗತಾಃ ಆವೃತ್ತ್ಯನಾವೃತ್ತೀ ಗಚ್ಛಂತಿ ತಾ ಆಹ ಅಭಿಮಾನಿ ದೇವತಾಶ್ಚ ಅಗ್ನ್ಯಾದಯಃ”

(ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಭಾಷ್ಯ)

4. ‘ಯತ್ರ’ ಎಂಬ ಪದವು ಯೋಗಿಗಳ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಮಾರ್ಗವನ್ನೂ ಮತ್ತು ಕಾಲವನ್ನೂ ಹೇಳುವೆನು ಎಂಬ ಅರ್ಥವು ಇದರಲ್ಲಿ ಸೂಚಿತವಾಗುತ್ತದೆ.

(ಶ್ರೀ ವಾಮನಟೀಕಾ)

5. ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಬ್ರಹ್ಮಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆಯೋ ಅವರಿಗೆ ಉತ್ತರಾಯಣ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಆಗಬೇಕಾದ ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಕರ್ಮಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಪುನರಾವೃತ್ತಿಯು ನಿಯತವೇ ಆಗಿದೆ. ಅವರಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣಾಯನದಿಂದ ವಿಶೇಷವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯೋಗಿಗಳು ಎಂಬ ಶಬ್ದದಿಂದ ಕರೆದಿದೆ.

ದಕ್ಷಿಣಾಯನದಲ್ಲಿಯೇ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಯ ದೇಹಪತನವಾದರೂ ಅವನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಪ್ರಾಪ್ತಿ ಉಂಟು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿಯೇ ಉದಾಹರಣೆ ಇದೆ. ಭೀಷ್ಮಪ್ರತನಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಋಣೇ ದಿವಸದಲ್ಲಿಯೇ ಯುದ್ಧಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ

ಯೋಗಧಾರಣೆಯಿಂದ ದೇಹವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದ ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಯಿತು ಎಂದು ವರ್ಣಿತವಾಗಿದೆ.

“ದ್ರೋಣೋಽಪಿ ಶಸ್ತ್ರಾಣುತ್ಸೃಜ್ಯ ಪರಮಂ ಸಾಂಖ್ಯವಾಸ್ಥಿತಃ |

ದಿವಮಾಕಾಶಮದಾಚಾರ್ಯಃ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಸಿದ್ಧಿರ್ದುರಾಕೃತಮಂ ||

ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಮಹದ್ವಿಷಂ ದೇವಗುಹ್ಯಂ ಹಿ ತತ್ಪರಂ”

ಅವಿಗೀತಾ

ಉತ್ತರಾಯಣದಲ್ಲಿ ಮರಣಹೊಂದಿದವರಿಗೆ ಮುಕ್ತಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ದಕ್ಷಿಣಾಯನದಲ್ಲಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದವರಿಗೆ ಪುನರಾವೃತ್ತಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಹಿಂದಿನ ಆಚಾರ್ಯರು ಮಾಡಿರುವ ಕೆಲವು ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದೆ. ಗೀತೆ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಾಯಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇಹತ್ಯಾಗಮಾಡಿದರೆ ಮುಕ್ತಿ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣಾಯನಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇಹತ್ಯಾಗಮಾಡಿದರೆ ಪುನರಾವೃತ್ತಿ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ. ಆಚಾರ್ಯರು ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣಾಯನಕಾಲದ ಮರಣದಿಂದ ಮುಕ್ತಿಗೆ ಯಾವ ಬಾಧಕವೂ ಇಲ್ಲ. ಅವರು ಯಾವುದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇಹತ್ಯಾಗಮಾಡಿದರೂ ಮೋಕ್ಷವನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಶ್ರಮವಹಿಸಿ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರವೂ “ಅತಶ್ಚಾಯನೇಪಿ ದಕ್ಷಿಣೇ” ಆದ್ದರಿಂದ ದಕ್ಷಿಣಾಯನದಲ್ಲಿ ಮರಣ ಸಂಭವಿಸಿದರೂ ಜ್ಞಾನಿಯು ಮೋಕ್ಷವನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಇದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸಿದ್ಧಾಂತಮಾಡುತ್ತದೆ. ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರು, ಭೂರಿಶ್ರವಸ್ಸು ಮುಂತಾದ ಮಹಾಯೋಗಿಗಳು ದಕ್ಷಿಣಾಯನ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇಹತ್ಯಾಗಮಾಡಿದರೂ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನೇ ಪಡೆದರು ಎಂದು ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಗೀತೆ, ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಾಯಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇಹತ್ಯಾಗವಾದರೆ ಮುಕ್ತಿ, ದಕ್ಷಿಣಾಯನಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇಹತ್ಯಾಗಮಾಡಿದರೆ ಪುನರಾವೃತ್ತಿ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಿಗೆ ಹೇಗೆ? ಅಜ್ಞಾನಿಗೆ ಹೇಗೆ? ಎಂದು ವಿಭಾಗಮಾಡಿ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಉತ್ತರಾಯಣಕ್ಕೂ ಮುಕ್ತಿಗೂ ಏನು ಸಂಬಂಧ? ದಕ್ಷಿಣಾಯನಕ್ಕೂ ಪುನರಾವೃತ್ತಿಗೂ ಏನು ಸಂಬಂಧ? ಎಂಬ ಬಗೆಗೆ ವಿವರಣೆಯು ಈ ಹಿಂದಿನ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಂದಿಲ್ಲ.

ಕಾಲಶಬ್ದಕ್ಕೆ ‘ಮಾರ್ಗ’ ಎಂದು ಕೆಲವರು ಅರ್ಥಮಾಡಿ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು

ಬಗೆಹರಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರು ಮೇಲ್ಕಂಡ ಕಾಲನಿಯಮವು ಉಪಾಸಕರಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ನೇರವಾಗಿ ಮುಕ್ತಿಗೆ ಯೋಗ್ಯರಾಗಿರುವ ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗಲ್ಲ ಎಂದು ಅರ್ಥೈಸಿ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಭಾಷ್ಯಕಾರರಿಗೂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕಾರರಿಗೂ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿ ನಾವು ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಯುಕ್ತಿ, ಅನುಭವಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಇನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಶ್ರೀರಂಗಗುರುದೇವರು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ ವಿವರಣೆಯು ನಮಗೆ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ನೀಡಿತು. ಅದನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತೇವೆ.

“ಅಜ್ಞಾನಿಯು” ಉತ್ತರಾಯಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೃತನಾದರೆ ಅವನಿಗೆ ಮುಕ್ತಿ ದೊರಕುತ್ತದೆಯೇ? “ಎಂಬ ನಮ್ಮ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಅವರು ‘ಅಜ್ಞಾನಿಗೆ’ ಉತ್ತರಾಯಣದಲ್ಲಿ ದೇಹತ್ಯಾಗ ಆಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ”, ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದರು. ಜ್ಞಾನಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣಾಯನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮರಣ ಸಂಭವಿಸಿದರೆ ಅವನಿಗೆ ಪುನರಾವೃತ್ತಿ ಉಂಟೇ? “ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಜ್ಞಾನಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣಾಯನದಲ್ಲಿ ದೇಹತ್ಯಾಗ ಆಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ-ಎಂದೂ ಅವರು ಉತ್ತರ ನೀಡಿದರು. “ಈ ವಿವರಣೆಯು ಯುಕ್ತಿ ಮತ್ತು ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳಿಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿದೆಯಲ್ಲಾ! ದಕ್ಷಿಣಾಯನದಲ್ಲಿ ಮರಣ ಒದಗಿದರೆ ಜ್ಞಾನಿಯ ಜ್ಞಾನ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ? ಉತ್ತರಾಯಣದಲ್ಲಿ ಮರಣ ಒದಗಿದರೆ ಅಜ್ಞಾನಿಗೆ ಅಜ್ಞಾನವು ಹೇಗೆ ತೊಲಗುತ್ತದೆ? ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆಯೇ ಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶವು ಹೇಗೆ ಒದಗಿಬಂದು ಅವನನ್ನು ಮುಕ್ತಿಗೆ ಒಯ್ಯುತ್ತದೆ? ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರು ದಕ್ಷಿಣಾಯನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮರಣಹೊಂದಿದರೂ ಅವರು ಯೋಗಬಲದಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಾಂತವು ಈ ಉತ್ತರಾಯಣ ದಕ್ಷಿಣಾಯನ ಕಾಲಗಳ ವಿಶೇಷತೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ತಲೆಕೆಳಗುಮಾಡುತ್ತದೆಯಲ್ಲಾ! ಆದರೆ ಭೀಷ್ಮಾಚಾರ್ಯರು ಜ್ಞಾನಿಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಉತ್ತರಾಯಣವನ್ನು ದೇಹತ್ಯಾಗಕ್ಕಾಗಿ ಏಕೆ ಬಯಸಿದರು?” ಎಂದು ಅವರಮುಂದೆ ನಾವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಸುರಿಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿದೆವು. ಆಗ ಅವರು ಶಾಂತವಾಗಿಯೇ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ ಉತ್ತರ ನಮಗೆ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ತಂದಿತು. ನಮ್ಮ ಮರುಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಅವರು ಹೀಗೆ ಉತ್ತರ ನೀಡಿದರು.

“ಉತ್ತರಾಯಣ ದಕ್ಷಿಣಾಯನ ಎಂಬ ಕಾಲವಿಶೇಷಗಳು ಹೊರಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆಯೇ ಒಳಗಡೆಯೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಉತ್ತರಾಯಣವು ಮುಕ್ತಿಗೇ

ಒಯ್ಯುತ್ತದೆ, ದಕ್ಷಿಣಾಯನವು ಪುನರಾವೃತ್ತಿಗೇ ತಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಜ್ಞಾನಿಗೆ ಹೊರಗಡೆಯ ದಕ್ಷಿಣಾಯನದಲ್ಲಿ ದೇಹತ್ಯಾಗವಾದರೂ ಅವನು ಒಳಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಯೋಗಬಲದಿಂದ ಉತ್ತರಾಯಣವನ್ನೇ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಮುಕ್ತಿಯು ಹೇಗೂ ದೊರಕಿಯೇ ದೊರಕುತ್ತದೆ. ಅಜ್ಞಾನಿಯು ಹೊರಗಿನ ಉತ್ತರಾಯಣದಲ್ಲಿ ದೇಹತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದರೂ ಅವನ ಒಳಗಡೆ ದಕ್ಷಿಣಾಯನವೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಉತ್ತರಾಯಣವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಅವನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಪುನರಾವೃತ್ತಿಯನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಒಳಗಡೆ ಉತ್ತರಾಯಣ ದಕ್ಷಿಣಾಯನಗಳೂ ಮತ್ತು ಹೊರಗಡೆಯ ಉತ್ತರಾಯಣ ದಕ್ಷಿಣಾಯನಗಳೂ ಕೂಡುವುದುಂಟು. ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿರುವುದೂ ಉಂಟು. ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರು ದೇಹತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದಾಗ ಹೊರಗಡೆ ದಕ್ಷಿಣಾಯನ ಕಾಲವಾಗಿದ್ದರೂ ಅವರು ಒಳಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಾಯಣಕಾಲದ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಯೋಗಬಲದಿಂದ ಉಂಟುಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಅದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಮುಕ್ತಿಯು ದೊರಕಿತು. ಅಜ್ಞಾನಿಗಳು ಹೊರಗಡೆಯ ಉತ್ತರಾಯಣದಲ್ಲಿ ಮರಣಹೊಂದಿದರೂ ಅವರ ಒಳಗೆ ದಕ್ಷಿಣಾಯನವೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಅವರು ಪುನರಾವೃತ್ತಿಯನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಭಗವದನುಗ್ರಹದಿಂದ ಯೋಗ, ಸಮಾಧಿ, ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಗಳು ದೊರೆಯದವನಿಗೆ ಉತ್ತರಾಯಣದ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಒಳಗಡೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿ ಹೇಗೆ ಬರುತ್ತದೆ!”

‘ಹೀಗೆ ಒಳಗಡೆಯಲ್ಲೂ ತಿಥಿ, ವಾರ, ಪಕ್ಷ, ಅಯನಗಳು ಇರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಏನು ಆಧಾರ?’ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ “ಯೋಗಿಗಳ ಅನುಭವವು ಆಧಾರ. ಮನಸ್ಸು ಶುದ್ಧವಾದಾಗ ಅದು ಒಳದೃಷ್ಟಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ” ಎಂದು ಅವರು ನೇರವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿದರು. ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲೂ ಅದರ ದಾಖಲೆಯು ನಮಗೆ ದೊರಕಿತು. ಯೋಗಶಾಸ್ತ್ರದ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ‘ಉತ್ತರಾಯಣ’ ಎಂದರೆ ಪ್ರಾಣವು ದಕ್ಷಿಣಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಪಿಂಗಳಾನಾಡಿಯಿಂದ ಉತ್ತರಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಇಡಾನಾಡಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವ ಕಾಲ. ಹೀಗೆ ಇಡಾನಾಡಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅದು ಮಧ್ಯನಾಡಿಯಾದ ಸುಷುಮ್ನೆಯನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ. ಸುಷುಮ್ನಾಡಿಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗ ಆಗುವವನಿಗೆ ಮುಕ್ತಿ, ಅಮೃತತ್ವ ಉಂಟೇ ಉಂಟು. “ತಾಸಾಂ

ಮೂರ್ಧಾನಮಭಿನಿಸ್ಸೃತೈಕಾ. ತಯೋರ್ಧ್ವಮಾಯನ್ ಅಮೃತತ್ವಮೇತಿ” ಎಂದು ಕರಶ್ರುತಿಯು ಇದನ್ನು ಸಾರುತ್ತದೆ. ದಕ್ಷಿಣಾಯನ ಎಂದರೆ ಪ್ರಾಣವು ಉತ್ತರ (ಎಡ) ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಇಡಾನಾಡಿಯಿಂದ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿರುವ ಪಿಂಗಳಾನಾಡಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವ ಕಾಲ. ಹೀಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿರುವ ಉತ್ತರಾಯಣಕ್ಕೆ ಬಂದವರಿಗೆ ಅರ್ಚಿರಾದಿಗತಿ, ಮುಕ್ತಿ. ದಕ್ಷಿಣಾಯನದಲ್ಲಿ ಬಂದವರಿಗೆ ಧೂಮಾದಿಗತಿ, ಪುನರಾವೃತ್ತಿಗಳೇ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರು ದೇಹತ್ಯಾಗಮಾಡಿದಾಗ ಹೊರಗಡೆ ದಕ್ಷಿಣಾಯನವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವರು ಯೋಗಬಲದಿಂದ ಒಳಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಪಿಂಗಳಾನಾಡಿಯಿಂದ ಇಡಾನಾಡಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಸುಷುಮ್ನಾಡಿಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಅರ್ಚಿರಾದಿಮಾರ್ಗದ ಪ್ರಯಾಣಿಕರಾಗಿ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು. ಅಜ್ಞಾನಿಗಳು ದೇಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಾಗ ಹೊರಗಡೆ ಉತ್ತರಾಯಣವಾಗಿದ್ದರೂ ಅವರ ಒಳಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣವು ಪಿಂಗಳಾನಾಡಿಯಲ್ಲೇ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅವರು ಧೂಮಾದಿ ಗತಿಯನ್ನೇ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಪಿಂಗಳಾಯಾ ಇಡಾಯಾಂ ತು ವಾಯೋಃ ಸಂಕ್ರಮಣಂ ಹಿ ಯತ್ |
ತದುತ್ತರಾಯಣಂ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಮುನೇ ವೇದಾನ್ತವೇದಿಭಿಃ |
ಇಡಾಯಾಃ ಪಿಂಗಳಾಯಾಂ ತು ಪ್ರಾಣಸಂಕ್ರಮಣಂ ಮುನೇ |
ದಕ್ಷಿಣಾಯನಮಿತ್ಯುಕ್ತಂ ಪಿಂಗಳಾಯಾಮಿತಿ ಶ್ರುತಂ |

(ಸೂತಸಂಹಿತಾ ಜ್ಞಾನಕಾಂಡ ಅಧ್ಯಾಯ 11)

ಉತ್ತರಾಯಣ ದಕ್ಷಿಣಾಯನ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಾಗಿರುವ ಈ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಜ್ಞಾನಿಗೆ ಹೇಗಿದ್ದರೂ ಉತ್ತರಾಯಣಕಾಲದ ಗತಿ ಮತ್ತು ಅಜ್ಞಾನಿಗೆ ಹೇಗಿದ್ದರೂ ದಕ್ಷಿಣಾಯನಕಾಲದ ಗತಿ ಎಂಬ ತತ್ವವು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡುತ್ತದೆ.

“ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಾಣಗಳು ಹೋಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಯಾವ ಗತಿಯೂ ಇಲ್ಲ. “ನ ತಸ್ಯ ಪ್ರಾಣಾ ಉತ್ಯಾಮನ್ತಿ” ಅವನು ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ತಾದಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತನೇ ಆಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ”- ಎಂದು ಉಪನಿಷತ್ತು ವರ್ಣಿಸುವುದು ಯಾರನ್ನು ಕುರಿತು?” ಎಂದು ನಾವು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದೆವು. ಅದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ ಗುರುದೇವರ ಉತ್ತರ- ಅದು ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವವನನ್ನು ಕುರಿತು, ಆ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ದೇಹತ್ಯಾಗವಾದಾಗ ಪ್ರಯಾಣದ

ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಉತ್ತರಾಯಣ ಗತಿಯೂ ಆಗ ಇಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಉತ್ತರಾಯಣ ಗತಿಯ ಲಕ್ಷ್ಯವಾದ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಆತನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತನೇ ಆಗಿದ್ದಾನೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ- ಜ್ಞಾನಿಯು ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ಅವನಿಗೆ ದೇಹತ್ಯಾಗ ಒದಗಿದರೆ ಹೇಗೆ?

ಉತ್ತರ: ಆಗಲೂ ಅವನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿಯೇ ಉತ್ತರಾಯಣಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಸುಷುಮ್ನಾನಾಡಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಬ್ರಹ್ಮತಾದಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದು ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಮನೆಯ ಪರಿಚಯ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಇರುವ ಯಜಮಾನನಿಗೆ ದೇವರಮನೆ ಯಾವುದು ಎಂಬುದು ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ತಿಳಿದಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಕತ್ತಲೆಯೇ ಬಂದರೂ ಅವನು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲೇ ಅಭ್ಯಾಸಬಲದಿಂದ ದೇವರಮನೆಯನ್ನು ತಲುಪುತ್ತಾನೆ. (ಅಲ್ಲಿ ಸದಾ ಪ್ರಕಾಶವೇ ಇರುತ್ತದೆ.) ಹಾಗೆಯೇ ಆತ್ಮಪರಿಚಯವುಳ್ಳ ಯೋಗಿಯೂ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಉತ್ತರಾಯಣ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಬ್ರಹ್ಮಪದವನ್ನು ಹೊಂದಿಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಅಜ್ಞಾನಿಗೆ ಕರ್ಮಗಳ ಕೊರಡಿಯ ಪರಿಚಯ ಮಾತ್ರ ಇರುವುದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ದೇವರಮನೆಯ ದಾರಿಯೂ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ದೇವರಮನೆಯ ಪ್ರವೇಶವೂ ಇಲ್ಲ.

ಪ್ರಶ್ನೆ:- ಭೀಷ್ಮಾಚಾರ್ಯರು ಜ್ಞಾನಿಶ್ರೇಷ್ಠರು ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂಶಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಅವರು ಶರಶಯ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಾಗ ಹೊರಗೆ ದಕ್ಷಿಣಾಯನವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಯೋಗಬಲದಿಂದ ಆಗಲೇ ಉತ್ತರಾಯಣವನ್ನು ಒಳಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡು ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಏಕೆ ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ?

ಉತ್ತರ: ಅವರಿಗೆ ಅಂಥಾ ಯೋಗಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಇದ್ದಿತು ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂಶಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅವರು ವಿಶೇಷಕಾರಣಗಳಿಂದ ಉತ್ತರಾಯಣವನ್ನು ತಮ್ಮ ದೇಹತ್ಯಾಗಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತಿಕ್ಷಿಸಿದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಆ ವಿಶೇಷ ಕಾರಣಗಳು ಯಾವುವು?

ಉತ್ತರ (1) ಇನ್ನೂ ಆರು ತಿಂಗಳ ಕಾಲ ಜೀವಂತವಾಗಿದ್ದು ಧರ್ಮರಾಜನಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ ಲೋಕಾನುಗ್ರಹ ಮಾಡುವ ದಿವ್ಯಕಾರ್ಯವನ್ನು ಭಗವಂತನು ಅವರಿಗೆ ಉಳಿಸಿದ್ದ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು (ಹೊರಗಿನ) ದಕ್ಷಿಣಾಯನದಲ್ಲಿ ದೇಹತ್ಯಾಗ ಮಾಡದೇ ದೇಹವನ್ನು ಕೊಂಚಕಾಲ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡರು.

(2) ಇಷ್ಟ ಬಂದಾಗ ದೇಹತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವ ವರವನ್ನು ಅವರ ತಂದೆಯು ಅವರಿಗೆ ಕರುಣಿಸಿದ್ದನು. ಅದರ ಬಲವನ್ನು ಒಳ್ಳೆಯ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡರು ಆ ಮಹಾತ್ಮರು.

(3) ಹೊರಗಡೆ ಉತ್ತರಾಯಣವೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಕರೆಯುವ ಕಾಲವೂ (ಮಕರಸಂಕ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಆರುತಿಂಗಳ ಕಾಲವೂ) ಅತ್ಯಂತ ಪವಿತ್ರವಾದ ಸಮಯವೇ ಆಗಿದೆ. ಉತ್ತರಾಯಣ ಎಂದರೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಮಾರ್ಗ ಎಂದೂ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಭಗವಂತನ ಸಂಕಲ್ಪದಂತೆ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯು ಭಗವಂತನ ಧ್ಯಾನಕ್ಕೂ, ಜಪ, ತಪಸ್ಸುಗಳಿಗೂ ಉಪನಯನ, ವ್ರತ ಮುಂತಾದ ಮಂಗಳವಾದ ದೇವತಾಕಾರ್ಯಗಳಿಗೂ ಪೋಷಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ದೇವತೆಗಳ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆದು ದೇವಯಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ಸಮಯವಾದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು 'ದೇವತೆಗಳ' ಹಗಲು ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಕರು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. "ಗಾಳಿ ಬಂದಾಗ ತೊರಿಕೋ" ಎಂಬಂತೆ ಪ್ರಕೃತಿದೇವಿಯ ಅನುಕೂಲ ಒದಗಿ ಬಂದಿರುವಾಗ ಅದನ್ನು ಪೋಲುಮಾಡದೆ ಸತ್ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡುಬಿಡಬೇಕು. ಇದು ವಿವೇಕದ ನೀತಿ, ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಸದಾಚಾರಗಳ ಪದ್ಧತಿ. ಈ ಸದಾಚಾರ ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಪಾಲನೆಮಾಡಿ ಉತ್ತರಾಯಣದ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಡಲು ಮಹಾತ್ಮರಾದ ಭೀಷ್ಮರು (ಹೊರಗಿನ) ದಕ್ಷಿಣಾಯನದಲ್ಲಿ ದೇಹತ್ಯಾಗ ಮಾಡದೆ (ಹೊರಗಿನ) ಉತ್ತರಾಯಣಕಾಲದವರೆಗೂ ಕಾದಿದ್ದು ಆ ಉತ್ತರಾಯಣದೊಡನೆ ತನ್ನ ಒಳಗಿನ ಉತ್ತರಾಯಣವನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಪರಮಾತ್ಮನ ಪಾದಗಳನ್ನು ಸೇರಿಕೊಂಡರು. ಭೀಷ್ಮರು ಬ್ರಹ್ಮಿಷ್ಠ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಿಷ್ಠ ಎರಡೂ ಆಗಿದ್ದರು ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಬಾರದು. ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯರೂ ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಭಾಷ್ಯ, ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ವಿಶೇಷ ಕಾರಣವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಉಪನಿಷತ್ತು, ಭಗವದ್ಗೀತೆಗಳು ಶ್ರೇಷ್ಠತಮವಾದ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳು. ಅಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿರುವ ಉತ್ತರಾಯಣ ದಕ್ಷಿಣಾಯನಗಳು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಾದ ಉತ್ತರಾಯಣ ದಕ್ಷಿಣಾಯನಗಳು. ಅವುಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಉತ್ತರಾಯಣ ದಕ್ಷಿಣಾಯನ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು

ವಿವರಿಸಿ “ಸರ್ವೇಷಾಮವಿರೋಧೇನ” ಎಂಬಂತೆ ತತ್ವಸಮನ್ವಯಮಾಡಿ ವಿಚಾರಪರವಾದ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ತಂದ ಪರಮಗುರುದೇವರನ್ನು ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ:- ಹೊರಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಾಯಣವಾಗಿದ್ದರೂ ಕೆಲವರಿಗೆ ಒಳ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣಾಯನವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರಿಗೆ ಹೊರಗೆ ದಕ್ಷಿಣಾಯನವಾಗಿದ್ದರೂ ಒಳಗೆ ಉತ್ತರಾಯಣವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ- ಎಂದು ನಿರೂಪಣೆ ಮಾಡಿದಿರಿ. ಹೀಗೆ ಒಳಗೆ ಒಂದು ಅಯನಕಾಲದ ಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಹೊರಗೆ ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಮತ್ತೊಂದು ಅಯನಕಾಲದ ಸ್ಥಿತಿ ಇರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ?

ಉತ್ತರ:- ಅದು ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದು ಒಳಗಿನ ಅನುಭವದ ವಿಷಯ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರು ದೇಹತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದಾಗ ಹೊರಗೆ ದಕ್ಷಿಣಾಯನವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಯೋಗಬಲದಿಂದ ಒಳಗೆ ಉತ್ತರಾಯಣವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ದೇವಯಾನಮಾರ್ಗದಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಸೇರಿದರು ಎಂದು ಹಿಂದೆಯೇ ತಿಳಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ:- ಆ ಯೋಗಿಗಳ ಅನುಭವ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಅರ್ಥ ವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹೊರಗಿನ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಋತು ಮತ್ತು ಒಳಗಿನ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಮತ್ತೊಂದು ಋತು ಇರಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಅನುಭವದ ಉದಾಹರಣೆಯಿಂದ ತಿಳಿಸಲಾಗುವುದೇ?

ಉತ್ತರ:- ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಸಬಹುದು. ವಸಂತಋತುವಿನ ಸಂಜೆಯ ಸಮಯ, ತಂಗಳಿಯು ಬೀಸುತ್ತಾ ಪ್ರಕೃತಿಯು ತಂಪಾಗಿ ಹಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಾಮಕ್ರೋಧಗಳ ಬೆಂಕಿ ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅವನ ಒಳಪ್ರಕೃತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅದು ಬಿರುಬೇಗೆಯ ಗ್ರೀಷ್ಮಋತುವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೊರಗೆ ಬಿರುಬೇಗೆಯ ಗ್ರೀಷ್ಮಋತುವೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ಮನಸ್ಸು ತಂಪಾಗಿ ಶಾಂತಿ ಆನಂದಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಒಳಪ್ರಕೃತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಸಂತಋತುವಿನ ತಂಪುಸಂಜೆಯ ಕಾಲವೆಂದೇ ಕರೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ಋತುಗಳಿರುವಂತೆಯೇ

ಮನಸ್ಸಿಗೂ ಋತುಗಳುಂಟು. ಇವೆರಡು ಋತುಗಳೂ ಕೂಡುವುದೂ ಉಂಟು. ಕೂಡದಿರುವುದೂ ಉಂಟು.

There are four seasons in the year
There also four seasons in the mind
The two meet and also meet not.

ಎಂಬ ಕವಿವಾಣಿಯೂ ಈ ಸತ್ಯವನ್ನು ಸಾರುತ್ತದೆ.

ಹೊರಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಲವಿದ್ದರೂ ಒಳಗಿನ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಬೇರೊಂದು ಕಾಲದ ಸನ್ನಿವೇಶವುಂಟುಬುದನ್ನು ಹೃದಯಂಗಮವಾಗಿ ತೋರಿಸುವ ಒಂದು ಘಟನೆಯನ್ನು ಶ್ರೀರಂಗಗುರುದೇವರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಾವು ನೋಡಿದ್ದೇವು. ಒಮ್ಮೆ ಅವರ ಸಂದರ್ಶನಾರ್ಥವಾಗಿ ಮಹನೀಯರೊಬ್ಬರು ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರ ಹೆಡತಲೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಅಂದು ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ದಿನವಾಗಿತ್ತು. ಶ್ರೀಗುರುದೇವರು ಅವರನ್ನು ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಹತ್ತುಘಂಟೆಗೆ ಸಂದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಬರಲು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಆ ಮಹನೀಯರು “ನಾನು ಇಂದು ಸಂಜೆಯೇ ಅವರ ದರ್ಶನವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಿ. ಇಂದು ಪುಣ್ಯವಾದ ಪರ್ವಕಾಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಇಂದು ಪೂರ್ಣಿಮೆ” ಎಂದು ಶ್ರೀ ಗುರುದೇವರಿಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದರು. “ಇಂದು ಪೂರ್ಣಿಮೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂದೇ ತಮ್ಮ ದರ್ಶನ ಮಾಡಲು ಅವರು ಉತ್ಕಟವಾಗಿ ಇಚ್ಛಿಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ” ಎಂದು ಶ್ರೀಗುರುದೇವರಲ್ಲಿ ನಾವು ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿದೆವು ಅದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಗುರುದೇವರು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದ ಉತ್ತರ-“ಇಂದು ಪೂರ್ಣಿಮೆ, ನಾಳೆಯೂ ಪೂರ್ಣಿಮೆ ಇದೆ, ನನಗೆ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಪೂರ್ಣಿಮೆಯೇ”. ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದ ಮಹನೀಯರು ಈ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೇಳಿದೊಡನೆಯೇ ರೋಮಾಂಚಿತರಾಗಿಬಿಟ್ಟರು. ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಹತ್ತುಘಂಟೆಗೆ ಶ್ರೀಗುರುದೇವರ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಬಂದ ಅವರು ಸಹಜಾನಂದ ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಶ್ರೀಗುರುದೇವರ ಮುಖಚಂದ್ರಮನ ಸಂದರ್ಶನದಿಂದ ಪೂರ್ಣಿಮೆಯ ಬೆಳು ದಿಂಗಳಿನ ಆನಂದವನ್ನೇ ಅನುಭವಿಸಿದರು. ಶ್ರೀಗುರುದೇವರ ವಚನಗಳೂ ಅವರಿಗೆ ಅಮೃತಸ್ನಾನವನ್ನೇ ಮಾಡಿಸಿದುವು. ಆಗ ಹೊರಗೆ ಬಿಸಿಲಿದ್ದರೂ ಅವರು

ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಬೆಳದಿಂಗಳಿನ ಅನುಭವವನ್ನೇ ತಾವು ಪಡೆದುದಾಗಿ ನಮಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು.

ಇದಲ್ಲದೆ ಶ್ರೀಗುರುದೇವರ ಬ್ರಹ್ಮಾನ್ತಂದಾನುಭವಪೂರ್ಣವಾದ ಗಾನಲಹರಿಯಲ್ಲಿ ಅಮೃತಸ್ನಾನ ಪಡೆದವರಿಗೆ ಹೊರಗಿನ ಬೇಸಗೆಯ ತಾಪವೇ ಇಲ್ಲದೆ ತಂಪಿನ ವಸಂತಋತುವಿನ ಅನುಭವ ಆಗುತ್ತಿದ್ದ ಅನೇಕ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನೂ ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಈ ದೃಷ್ಟಾಂತ ಮತ್ತು ಘಟನೆಗಳ ಹೇಳಿಕೆಯಿಂದ ನಮಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಉಂಟಾಯಿತು. ಉತ್ತರಾಯಣಪುಣ್ಯಕಾಲಪರ್ವದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನೂ ಈಗ ಕೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. “ಉತ್ತರಾಯಣವು ದೇವತೆಗಳ ಹಗಲು, ದೇವತೆಗಳ ಪೂಜೆಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಕಾಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಆದರೆ ಆ ಉತ್ತರಾಯಣದ ಪ್ರಾರಂಭ ಸಮಯವಾದ ಉತ್ತರಾಯಣ ಪುಣ್ಯಕಾಲವೆಂಬ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪಿತೃತರ್ಪಣವನ್ನು ಏಕೆ ಮಾಡಬೇಕು? ಅನಂತರ ದೇವರಪೂಜೆಯನ್ನು ಏಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ? ಅದು ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಕಾಲವೋ? ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಕಾಲವೋ? ಎಂದು ಸಂದೇಹವುಂಟಾಗುತ್ತದೆಯಲ್ಲಾ!

ಉತ್ತರ:- ಮಕರಸಂಕ್ರಾಂತಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಉತ್ತರಾಯಣ ಪುಣ್ಯಕಾಲವು ದಕ್ಷಿಣಾಯನ ಮತ್ತು ಉತ್ತರಾಯಣಗಳ ಸಂಧಿಕಾಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದು ದಕ್ಷಿಣಾಯನಪ್ರಿಯರಾದ ಪಿತೃಗಳ ಪೂಜೆಗೂ ಪ್ರಶಸ್ತ ಮತ್ತು ಅನಂತರ ಉತ್ತರಾಯಣಪ್ರಿಯರಾದ ದೇವತೆಗಳ ಪೂಜೆಗೂ ಪ್ರಶಸ್ತವೇ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದು ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಪ್ರಿಯವಾದ ಸಮಯ, ಪುಣ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಿತೃಪೂಜೆಯನ್ನು ಮೊದಲು ಮುಗಿಸಿ ಅನಂತರ ದೇವತಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಇಡೀ ಉತ್ತರಾಯಣವೇ ಪುಣ್ಯಕಾಲವಾಗಿರುವಾಗ ಮಕರಸಂಕ್ರಾಂತಿಯಂದು ಬರುವ ಸಮಯ ವಿಶೇಷವನ್ನೇ ಉತ್ತರಾಯಣ ಪುಣ್ಯಕಾಲವೆಂದು ಏಕೆ ಕರೆಯಬೇಕು?

ಉತ್ತರ:- ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ಉತ್ತರಾಯಣವು ಪುಣ್ಯಸಮಯವಾಗಿದ್ದರೂ ಮಕರಸಂಕ್ರಾಂತಿಯು ಅದರ ಪ್ರಾರಂಭದ ಪರ್ವಕಾಲ, ದೇವತೆಗಳ ಹಗಲಾದ ಉತ್ತರಾಯಣಕ್ಕೆ ಅದು ಪ್ರಾತಃಕಾಲದ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲ, ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಪ್ರತಿದಿನದಲ್ಲೂ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದ ಸಂಧ್ಯಾಸಮಯವು ಧ್ಯಾನ ಮತ್ತು

ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಕಾಲವಲ್ಲವೇ? ಹೀಗಿರುವಾಗ ದೇವತೆಗಳ ದಿವಸಕ್ಕೆ ಪ್ರಾತಃ ಸಂಧ್ಯಾಸಮಯವಾದ ಉತ್ತರಾಯಣವೂ ಧ್ಯಾನ, ಜಪಗಳಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿದೆಯೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇ ಇಲ್ಲ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಪಿತೃಕಾರ್ಯ ಮತ್ತು ದೇವಕಾರ್ಯ ಇವೆರಡರಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಮುಖ್ಯ?

ಉತ್ತರ:- ಎರಡೂ ಮುಖ್ಯವೇ? ಆದರೆ ಪಿತೃಗಳು ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಪಿತೃಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಪಿತೃಪೂಜೆಯು ದೇವಪೂಜೆಗಿಂತಲೂ ಮುಖ್ಯತರ ವಾದುದು. “ದೇವಕಾರ್ಯಾತ್ ಪರತರಂ ಪಿತೃಕಾರ್ಯಂ ಪ್ರಚಕ್ಷತೇ” ಎಂದು ಮಹಾಭಾರತದ ಶಾಂತಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞವರಾಹಸ್ವಾಮಿಯು ಘೋಷಣೆ ಮಾಡಿರುವ ವಾಕ್ಯವಿದೆ. ಒಂದುದಿನದಲ್ಲಿ ಪಿತೃಶ್ರಾದ್ಧ ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಹಬ್ಬ ಎರಡೂ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟಾಗ ಅಂದು ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನೇ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪಿತೃಕಾರ್ಯದ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವನ್ನು ಇದು ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಉತ್ತರಾಯಣವು ಪಿತೃದೇವತೆಗಳ ಪೂಜೆ ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳ ಆರಾಧನೆ ಎರಡಕ್ಕೂ ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅಂದು ವಿವಾಹ, ಉಪನಯನ ಮುಂತಾದ ದೇವತಾಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದೇ?

ಉತ್ತರ:- ಕೂಡದು, ವಿವಾಹ, ಉಪನಯನ, ಚೂಡಾಕರ್ಮ ಮುಂತಾದ ಶುಭಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಅಂದು ಮಾಡಬಾರದು. ಅದು ಸಂಕ್ರಮಣದ ದಿನ. ಪಿತೃದೇವತೆಗಳ ಆಕರ್ಷಣೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವ ಪುಣ್ಯದಿನ ಅದು. ಪಿತೃಗಳ ಮಾರ್ಗವು ದೇವತೆಗಳ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಅಂದು ಆ ಪಿತೃಮಾರ್ಗವೇ ತೆರೆದಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪಿತೃಸಂಬಂಧವಾದ ಕೇಂದ್ರಗಳೇ ವಿಕಾಸಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ತರ್ಪಣ, ದಾನ ಮುಂತಾದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೇ ಅಂದು ಮಾಡಬೇಕು. ಶುಭಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ದೇವತಾಮಾರ್ಗ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಗಳು ಅಂದು ಮುಚ್ಚಿರುವುದರಿಂದ ಅಂದು ಆ ಶುಭಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಕೂಡದು. ಆಚರಿಸಿದರೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ಫಲ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅಂದು ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಮುಖವಾಗುವ ಪ್ರೇರಣೆ ಮತ್ತು ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಉಂಟಾಗುವುದರಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಧ್ಯಾನ, ಮಂತ್ರ, ಜಪಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಾಡಿದರೆ ಉತ್ತಮಫಲ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಗ್ರಹಣ ಪುಣ್ಯಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಬಹುದು. ಉತ್ತರಾಯಣಪುಣ್ಯಕಾಲ (ಮಕರಸಂಕ್ರಾಂತಿ)

ದಿನವು ಕಳೆದ ನಂತರ ಮಾರನೆಯ ದಿನದಿಂದ ಉತ್ತರಾಯಣಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಉಪನಯನವೇ ಮುಂತಾದ ಮಂಗಳಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಶುಭವಾದ ತಿಥಿ, ವಾರ, ನಕ್ಷತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಬಹುದು.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಅಂದು ಅಭ್ಯಂಗಸ್ನಾನವನ್ನು ಏಕೆ ಮಾಡಬಾರದು?

ಉತ್ತರ:- ಹಬ್ಬದದಿವಸ ಎಂದು ಕೆಲವರು ಅಂದು ಅಭ್ಯಂಗಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಲು ಪ್ರಚೋದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅಭ್ಯಂಗಸ್ನಾನವು ಶುಭಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವ ಕರ್ಮ. ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯು ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡುವ ದಿನ. ಅಂದು ಬಿಸಿನೀರಿನ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡದೆ ಶುದ್ಧವಾದ ತಣ್ಣೀರಿನಲ್ಲೇ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದು ಉತ್ತಮಕಲ್ಪ. ಏಕೆಂದರೆ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಆನುಕೂಲ್ಯವು ತಣ್ಣೀರಿನ ಸ್ನಾನದಿಂದಲೇ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಅಶಕ್ತರಾದವರು ದೇಹಾರೋಗ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಿಸಿನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ಗಂಗಾದಿ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಶಸ್ತ ಎಂದು ಹಿಂದೆಯೇ ತಿಳಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :-ತರ್ಪಣ, ಶ್ರಾದ್ಧ ಮುಂತಾದ ಪಿತೃಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವರು ಮೇಲ್ಕಂಡ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಿ. ಉಳಿದವರು ಹಬ್ಬದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಭ್ಯಂಗಮಾಡಬಹುದೇ?

ಉತ್ತರ:- ಕೂಡದು. ಅದು ಯಾರಿಗೂ ಶುಭಕರ್ಮದ ದಿನವಲ್ಲ. ತರ್ಪಣ, ಶ್ರಾದ್ಧಗಳಿಗೆ ಯಾರು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲವೋ ಅಂತಹವರು ಕೂಡ ಅಂದು ತೀರ್ಥಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ಧ್ಯಾನ, ಜಪ, ಪೂಜೆ, ಪಾರಾಯಣಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಎಳ್ಳನ್ನು ಆರು ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುವವನಿಗೆ ಅನಿಷ್ಟಪರಿಹಾರ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಎಳ್ಳಿನ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಮತ್ತು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದು, ಎಳ್ಳಿನ ಹೋಮವನ್ನು ಮಾಡುವುದು, ಎಳ್ಳಿನ ದಾನಮಾಡುವುದು, ಎಳ್ಳನ್ನು ತಿನ್ನುವುದು ಮತ್ತು ಎಳ್ಳನ್ನು ಬೀಜವಾಗಿ ಎರಚುವುದು ಇವು ಆ ಆರು ಬಳಸುವ ರೀತಿಗಳು.

“ತೀಲೋದ್ವರ್ತೀ ತಿಲಸ್ನಾಯೀ ತಿಲಹೋಮೀ ತಿಲಪ್ರದಃ |

ತಿಲಭುಕ್ ತಿಲವಾಪೀ ಚ ಪಚ್ಛತಿಲೀ ನಾವಸೀದತಿ ||

ಎಳ್ಳಿನ ಹಬ್ಬವಾದ ಮಕರಸಂಕ್ರಾಂತಿಪರ್ವದಿನದಲ್ಲಿ ಈ ಆರು ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನು ಬಳಸಬೇಕು?

ಉತ್ತರ:- ಎಳ್ಳಿನ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಎಳ್ಳಿನ ಬೀಜವನ್ನು ಎರಚುವುದು ಇವು ನಿಷಿದ್ಧ. ಉಳಿದ ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳನ್ನು ಅಂದು ಅನಿಷ್ಟಪರಿಹಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ಬಳಸಬೇಕು.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಉತ್ತರಾಯಣ ಪುಣ್ಯಕಾಲದ ದಿವಸ ಎಳ್ಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಬೇಕು, ಎಳ್ಳಿನ ಗೋವನ್ನು ದಾನಮಾಡಬೇಕು, ಎಳ್ಳಿನ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಪೀಡಾಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತದೆ, ಪಾಪ ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತದೆ, ಇಷ್ಟವಾದ ಸಂತಾನದ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಸಾರುತ್ತವೆ.

“ತಿಲಪ್ರದಃ ಪುಜಾಮಿಷ್ಠಾಂ ದೀಪದಶ್ಚಕ್ಷುರುತ್ತಮಂ |

ತಿಲಪಾತಂ ಪ್ರಯಚ್ಛನ್ತ್ಯೈ ಸರ್ವಪಾಪೈಃ ಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ ||

ಆದುದರಿಂದ ಅಂದು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ತಿಲದಾನಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳೋಣ. ದಾನವನ್ನು ಸತ್ಪಾತ್ರನಿಗೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಆದರೆ “ತಿಲದಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು ಮಹಾಪಾಪ, ಉಳಿದ ದಾನಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಎಳ್ಳಿನ ದಾನ, ಆನೆಯದಾನ ಮತ್ತು ಕಬ್ಬಿಣದ ದಾನವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಬಾರದು” ಎಂದೂ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಘೋಷಣೆಮಾಡುತ್ತವೆ.

“ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಪುತಿಗ್ಯಹ್ನೀಯಾತ್ ವೃತ್ತರ್ಥಂ ಸಾಧುತಸ್ತಥಾ |

ಅತ್ಯಲ್ಪಮಪಿ ಮಾತಂಗತಿಲಲಾಹಾಂಶ್ಚ ವರ್ಜಯೇತ್”||

ಈ ಘೋಷಣೆಗೆ ಗೌರವವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತಿಲದಾನವನ್ನು ಸತ್ಪಾತ್ರರು ಸ್ವೀಕರಿಸದೇ ಹೋದರೆ ಆಯೋಗ್ಯರಿಗೆ ದಾನಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆಯೋಗ್ಯರಿಗೆ ದಾನಮಾಡಿದರೆ ದಾನದ ಫಲವು ಸಿದ್ಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಒಳ್ಳೆಯ ಫಲದ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ದಾನವಿಧಿಯನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಎಳ್ಳಿನ ದಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವರೇ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆ ದಾನವನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಯಾರಿಗೆ? ಹೀಗೆ ಆಚರಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ವಿಧಿಯನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಏಕೆ ಹೇಳುತ್ತವೆ?

ಉತ್ತರ:- ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಶ್ರೀಗುರುದೇವರು ನಮಗೆ ಹೇಳಿದ್ದರು: ಎಳ್ಳಿನ ದಾನವನ್ನು ಮಾಡಲೇಬೇಕು. ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ

ಸತ್ಪಾತ್ರನಿಗೆ ಅದನ್ನು ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಅಂದರೆ ದಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವನು ಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ಜ್ಞಾನಿಗೆ ಯಾವ ಪಾಪವೂ ಅಂಟುವುದಿಲ್ಲ. “ತದ್ಯಥಾ ಪುಷ್ಕರಪಲಾಶೇ ಆಪಃ ನ ಶ್ಲಿಷ್ಯಂತಿ” ಎಂದು ಉಪನಿಷತ್ತೂ, “ಲಿಪ್ಯತೇ ನ ಸ ಪಾಪೇನ ಪದ್ಮ ಪತ್ರಮಿವಾಂಭಸಾ” ಎಂದು ಶ್ರೀಗೀತೆಯೂ ಸಾರುತ್ತವೆ. ತಾವರೆಯ ಎಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ತರಹ ಸ್ನೇಹ, ಜಿಡ್ಡು, ಇರುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ನೀರು ಅಂಟುವುದಿಲ್ಲ. ಜ್ಞಾನಿಯಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮಸ್ನೇಹ ಇರುವುದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಕರ್ಮಗಳು ಅಂಟುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪದಾರ್ಥವು ತನ್ನ ರೂಪವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಬ್ರಹ್ಮರೂಪವನ್ನು ತಾಳುತ್ತದೆ. ಬ್ರಹ್ಮರೂಪವಾದ ಪದಾರ್ಥವು ಬ್ರಹ್ಮರೂಪನಾದ ಜ್ಞಾನಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿತು. ಇಲ್ಲಿ ಪಾಪವು ಉಂಟಾಗುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಇಲ್ಲ, ಒಳ್ಳೆಯ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ದಾನಕೊಟ್ಟವನಿಗೆ ಜ್ಞಾನಿಯ ಜ್ಞಾನಾಗ್ನಿಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಪಾಪಕರ್ಮವು ಧ್ವಂಸಹೊಂದುತ್ತದೆ.

ಮರುಪ್ರಶ್ನೆ:- ಜಟಿಲವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ತಕ್ಕ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ ನಿಮ್ಮ ಗುರುದೇವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು. ಆದರೆ ಅವರು ಹೇಳಿದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳು ಸಿಕ್ಕುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಕಷ್ಟ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ದಾನವನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಯಾರಿಗೆ?

ಉತ್ತರ:- ಅಂತಹ ಶ್ರೇಷ್ಠಮಟ್ಟದ ಜ್ಞಾನಿಯು ಸಿಕ್ಕುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಕಷ್ಟ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದ್ದುದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಶ್ರೋತ್ರಿಯನಿಗೆ ಅದನ್ನು ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ದಾನತೆಗೆದುಕೊಂಡವನು ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಜಪ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಪಾಪಪರಿಹಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹೀಗಾದರೆ ದಾನವಿಧಿಯ ಆಚರಣೆಗೆ ಯಾವ ತೊಂದರೆಯೂ ಇಲ್ಲ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಮಕರಸಂಕ್ರಾಂತಿಯಂದು ಎಳ್ಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಎಳ್ಳನ್ನು ತಿನ್ನುವುದು ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದೂ ಅದು ಸಾರುತ್ತದೆ. ಇದು ಸರಿಯೆಂದು ಒಪ್ಪೋಣ, ಆದರೆ ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬರೀ ಎಳ್ಳನ್ನು ದಾನ ಮಾಡದೆ, ಆ ಎಳ್ಳನ್ನು ಹುರಿದು ಅದಕ್ಕೆ ಹುರಿದ ಕಡಲೇಕಾಯಿಬೀಜ, ಹುರಿದಕಡಲೆ, ಕೊಬ್ಬರಿಯ ಚೂರು, ಬೆಲ್ಲದ ಚೂರು ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬೆರೆಕೆಮಾಡಿ ಮಿಶ್ರಣವನ್ನು “ಎಳ್ಳು” ಎಂದು ಕರೆದು ದಾನಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಶಾಸ್ತ್ರವು ಹೇಳದೇ ಇರುವ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಖರ್ಚಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಈ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಬೆರೆಕೆಯೊಡನೆ ಎಳ್ಳನ್ನು ಏಕೆ ದಾನಮಾಡಬೇಕು?

ಉತ್ತರ:- ನಾವು ಶ್ರೀಗುರುದೇವರಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಅರಿಕೆಮಾಡಿದಾಗ ಅವರು ಇದಕ್ಕೆ ಸಲೀಸಾದ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಗುವ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸುತ್ತೇವೆ: “ದಾನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡವರು ಎಳ್ಳನ್ನು ಸೇವಿಸಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಎಳ್ಳನ್ನು ದಾನಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾವ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಸೇವಿಸಿದರೆ ಶರೀರಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆ ಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ ಆ ರೂಪವನ್ನು ಆ ಎಳ್ಳಿಗೆ ಉಂಟುಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಬರಿ ಎಳ್ಳನ್ನು ತಿಂದರೆ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ, ಕಫ ಮತ್ತು ಪಿತ್ತಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತವೆ. ಆರೋಗ್ಯ ಕೆಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಮೇಲ್ಕಂಡ ಯೋಗದೊಡನೆ ಅಂದರೆ ಹುರಿದಕಡಲೇಕಾಯಿ ಬೀಜ, ಹುರಿದಕಡಲೆ, ಬೆಲ್ಲ, ಕೊಬ್ಬರಿ ಇವುಗಳೊಡನೆ ಸೇರಿಸಿ ಅದನ್ನು ದಾನಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿ ವಿವೇಕಪೂರ್ಣವೇ ಆಗಿದೆ. ಆ ಯೋಗದೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ಎಳ್ಳನ್ನು ಸೇವಿಸಿದರೆ ಅದು ಪುಷ್ಟಿಕರ, ತುಷ್ಟಿಕರ, ರುಚಿಕರ, ಆರೋಗ್ಯಕರ ಎಲ್ಲವೂ ಆಗುತ್ತದೆಯಷ್ಟೆ. ಆ ಯೋಗವು ಬರೀ ಎಳ್ಳಿನಲ್ಲಿರುವ ದೋಷಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಅತಿಶಯವಾದ ಗುಣ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಶಾಸ್ತ್ರವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳದಿದ್ದರೂ ಪ್ರಯೋಗವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಸರಿಬರುವುದರಿಂದ ಅಂತಹ ಪರಿಕರದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಎಳ್ಳಿನ ದಾನವೂ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವೇ ಆಗುತ್ತದೆ.”

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಅಂದು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆರತಿ ಮಾಡಿ ಅವರ ಮೇಲೆ ಎಳ್ಳನ್ನು ಏಕೆ ಸುರಿಯುತ್ತಾರೆ?

ಉತ್ತರ:- ಎಳ್ಳಿನ ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಶೈಶವಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪೀಡೆಗಳು ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತವೆ. ಶಿಶುಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಕೇಂದ್ರಗಳು ವಿಕಾಸಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಎಳ್ಳನ್ನು ಅಂದು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸುರಿದು ಗುರುಹಿರಿಯರ ಆಶೀರ್ವಾದದಿಂದ ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಅನುಗ್ರಹದ ಮಳೆ ಕರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಬದರೀಫಲದಲ್ಲಿಯೂ (ಎಲಚಿ ಹಣ್ಣಿನಲ್ಲಿಯೂ) ಮೇಲ್ಕಂಡ ಗುಣ ಇರುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನೂ ಎಳ್ಳಿನೊಡನೆ ಸೇರಿಸಿ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಸುರಿಯುತ್ತಾರೆ. ಎಲಚಿ ಹಣ್ಣುಗಳು

ಸುಪಕ್ಷವಾಗಿ ಒದಗಿಬರುವ ಋತುಪರ್ವವೂ ಆ ಉತ್ತರಾಯಣ ಪುಣ್ಯಕಾಲವಾಗಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನೂ ಸ್ಮರಿಸಬೇಕು.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಮನೆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಎಳ್ಳು ಬೀರುವಾಗ ಅದರೊಡನೆ ಕಬ್ಬಿನ ಜಲ್ಲೆಯ (ಇಕ್ಕುದಂಡದ) ಚೂರುಗಳನ್ನೂ ದಾನ ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಏಕೆ ಬಂದಿದೆ?

ಉತ್ತರ:- ಅಂದು ದಾನ ಮಾಡುವ ಎಳ್ಳಿನ ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಕಡಲೆ, ಬೆಲ್ಲ ಇತ್ಯಾದಿಗಳೊಡನೆ ಕಬ್ಬಿನ ಜಲ್ಲೆಯ ಚೂರುಗಳೂ ಪರಿಕರವಾಗಿ ಸೇರಿ ಸೇವಿಸುವವರ ಆರೋಗ್ಯ, ತುಷ್ಟಿ, ಪುಷ್ಟಿಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೇ ಕಬ್ಬಿನ ಜಲ್ಲೆಯ ಗಿಣ್ಣುಗಳು ಜೀವನದ ಪರ್ವಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತವೆ, ಯೋಗಮಾರ್ಗದ ಪರ್ವಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬ ತಾತ್ವಿಕವಾದ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಶ್ರೀ ಗುರುದೇವರು ನಮಗೆ ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದರು. ಜಗನ್ಮಾತೆಯಾದ ರಾಜರಾಜೇಶ್ವರೀದೇವಿಯ ಕೈಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿರುವ ಬಿಲ್ಲಿನ ಆಕಾರದ ಕಬ್ಬಿನ ಜಲ್ಲೆಯು ಮನಸ್ಸತ್ತರೂಪವಾಗಿದೆ ಎಂದೂ ಆಗಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ.

‘ಮನೋರೂಪೇಕ್ಷುಕೋದಂಡಾಯೈ ನಮೋ ನಮಃ’

ಹೀಗೆ ಅಂದು ಬಳಸುವ ಕಬ್ಬಿನ ಜಲ್ಲೆಗೆ ಆಧಿಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ-ಎರಡು ಬಗೆಯ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳೂ ಇವೆ,

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಮಕರಸಂಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಪೊಂಗಲ್‌ಹಬ್ಬ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಂದು ಸಂಸ್ಕೃತವಾದ ಒಲೆಯ ಮೇಲೆ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಲನ್ನು ಕಾಯಿಸಿ ಉಕ್ಕಿಸಿ ಸುರಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯು ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿದೆಯೆಂದು ಹಿಂದೆ ಸೂಚಿಸಿದಿರಿ. ಈ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಏನಾದರೂ ವಿಶೇಷವಾದ ಅರ್ಥವಿದೆಯೇ?

ಉತ್ತರ:- ವಿಶೇಷವಾದ ಅರ್ಥವಿದೆಯೆನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂಶಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಭಾವನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ನೋಡಿದಾಗ ಆನಂದವು ಉಕ್ಕಿ ಚೆಲ್ಲುವ ಸಂಭ್ರಮದ ಹಬ್ಬ ಅದು ಎಂಬುದು ಅದರಿಂದ ಸೂಚಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸಮಾಡಿ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಯೋಗಿಯ ಅನುಭವವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ದಿವ್ಯವಾದ ಪದ್ಧತಿಯೂ ಅದಾಗಿದೆ. ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸದ ತಾಪದಿಂದ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಪ್ರಾಣಾಪಾನಗಳ ಪ್ರವಾಹವು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಉಕ್ಕಿದಾಗ ಚಂದ್ರಮಂಡಲ

(ಮರುಣಮಂಡಲ)ದಿಂದ ಸುರಿದು ಬರುವ ಅಮೃತದ ಧಾರೆಯನ್ನು ಯೋಗಿಯು ಸವಿಯುತ್ತಾನೆ.

‘ಸಂತಾಪಿತಶ್ಚಂದ್ರಮಸಃ ಪತನ್ವೀಂ ಪೀಯೂಷಧಾರಾಂ ಪಿಬತೀಹ ಧನ್ಯಃ’
(ಯೋಗತಾರಾವಳಿ)

ಬೆಂಕಿಯ ಕಾವಿನಿಂದ ಉಕ್ಕಿ ಚೆಲ್ಲುವ ಹಾಲು ಮೇಲ್ಕಂಡ ಯೋಗಾನುಭವವನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಹಾಲು ಉಕ್ಕಿ ಚೆಲ್ಲುವಂತೆ ಮಾಡುವ ವಿಧಿಯನ್ನು ಹೊಸ ಮನೆಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದಾಗಲೂ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ದೇವಯಾನಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣನು ಹೆಜ್ಜೆಇಡುವ ನವೋದಯ ಪರ್ವವಾದ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯಂದು ಅದನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆಚರಿಸುವ ಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತೂ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಮಕರ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯಂದು ಗೋವುಗಳನ್ನು ಏಕೆ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ?

ಉತ್ತರ:- ಗೋಮಾತೆಯು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಪೂಜ್ಯಳೇ. ಆಕೆಯ ದರ್ಶನವೂ ಮಂಗಳಕರವಾದುದು. ‘ಲೋಕೇಽಸ್ಮಿನ್ಮೃಗಲಾನ್ಯಷ್ಟೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಗೌರ್ಹತಾಶನಃ | ಹಿರಣ್ಯಂ ಸರ್ಪಿರಾದಿತ್ಯಃ ಆಪೋ ರಾಜಾ ತಥಾಷ್ಟಮಃ’ ಎಂಬಂತೆ ಗೋವು ಅಷ್ಟಮಂಗಳಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆಂದು ಪರಿಗಣಿತವಾಗಿದೆ. ಅದರ ದರ್ಶನ, ನಮಸ್ಕಾರ, ಪೂಜೆ, ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಗಳಿಂದ ಅನಿಷ್ಟಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು ಇಷ್ಟಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

‘ಏತಾನಿ ಸತತಂ ಪಶ್ಯೇನ್ನಮಸ್ಯೇದರ್ಚಯೇಚ್ಛ ಯಃ |
ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ಚ ಕುರ್ವೀತ ತಥಾಸ್ಮಾಯುರ್ನ ಹೀಯತೇ |
ಅಭಿಪ್ರೇತಾರ್ಥಸಂಸಿದ್ಧಿಮ್‌ಫಲಂ ಪರಮಂ ಭವೇತ್’ ||

ಗೋಮಾತೆಯ ಅವಯವಗಳಲ್ಲಿ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕಗಳೂ ಅಡಗಿವೆ. ಸಮಸ್ತದೇವತೆಗಳೂ ಅದರ ಶರೀರದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂದೂ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಸಾರುತ್ತವೆ.

‘ಗವಾಮಂಗೇಷು ತಿಷ್ಠನ್ತಿ ಭುವನಾನಿ ಚತುರ್ದಶ’
ದನ್ವೇಷು ಮರುತೋ ದೇವಾ ಜಿಹ್ವಾಯಾಂ ತು ಸರಸ್ವತೀ |
ಖುರಮಧ್ಯೇ ತು ಗಂಧರ್ವಾಃ ಖುರಾಗ್ರೇಷು ಚ ಪನ್ನಗಾಃ ||
ಸರ್ವಸಂಧಿಷು ಸಾಧ್ಯಾಶ್ಚ ಚಂದ್ರಾದಿತ್ಯೌ ತು ಲೋಚನೇ |
ಕಕುದಿ ಸರ್ವನಕ್ಷತ್ರಂ ಲಾಂಗೂಲೇ ಧರ್ಮ ಆಶ್ರಿತಃ ||
ಅಪಾನೇ ಸರ್ವತೀರ್ಥಾನಿ ಪ್ರಸ್ರಾವೇ ಜಾಹ್ನವೀ ನದೀ |

ನಾನಾದ್ವೀಪಸಮಾಕೀರ್ಣಾಶ್ಚತ್ವಾರಃ ಸಾಗರಾಸ್ತಥಾ ||
 ಋಷಯೋ ರೋಮಕೂಪೇಷು ಗೋಮಯೇ ಪದ್ಮಧಾರಿಣೀ |
 ಸನ್ನಿ ರೋಮಸು ವಿದ್ವಾಶ್ಚ ಶೃಂಗಯೋರಯನದ್ವಯಂ ||
 ಧೈರ್ಯಂ ಧೃತಿಶ್ಚ ಕ್ಷಾನ್ತಿಶ್ಚ ಪುಷ್ಪಿವ್ಯದ್ಧಿಸ್ತಥೈವ ಚ |
 ಸ್ಮೃತಿರ್ಮೇಧಾ ತಥಾ ಲಜ್ಜಾ ವಪುಃ ಕೀರ್ತಿಸ್ತಥೈವ ಚ ||
 ವಿದ್ಯಾ ಶಾನ್ತಿರ್ಮತಿಶ್ಚೈವ ಸಂತತಿಃ ಪರಮಾ ತಥಾ |
 ಗಚ್ಛನ್ನೀಮನುಗಚ್ಛನ್ನಿ ಏತಾ ಗಾಂ ವೈ ನ ಸಂಶಯಃ ||
 ಯತ್ರ ಗಾವೋ ಜಗತ್ಸತ್ಯ ದೇವದೇವೀಪುರೋಗಮಾಃ |
 ಯತ್ರ ಗಾವಸ್ತತ್ರ ಲಕ್ಷ್ಮೀಃ ಸಾಂಖ್ಯಧರ್ಮಶ್ಚ ಶಾಶ್ವತಃ ||
 ಗಾವಃ ಪವಿತ್ರಾ ಮಾಂಗಲ್ಯಾ ದೇವಾನಾಮಪಿ ದೇವತಾಃ |
 ಯಸ್ಯಾಃ ಶುಶ್ರೂಷತೇ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಸ ಪಾಪೇಭ್ಯಃ ಪಮುಚ್ಯತೇ ||

(ಗೋಮಾತೆಯ ಹಲ್ಲುಗಳಲ್ಲಿ ಮರುದ್ದೇವತೆಗಳು ವಾಸಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನಾಲಗೆಯಲ್ಲಿ ಸರಸ್ವತೀ ದೇವಿಯು ನೆಲೆಸಿದ್ದಾಳೆ. ಗೊರಸುಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಗಂಧರ್ವರೂ ಗೊರಸುಗಳ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ನಾಗದೇವತೆಗಳೂ, ಸಂಧಿಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯರೂ, ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯರೂ, ಹೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ವನಕ್ಷತ್ರಗಳೂ, ಬಾಲದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮದೇವತೆಯೂ, ಅಪಾನದಲ್ಲಿ ಸರ್ವತೀರ್ಥಗಳೂ, ಗಂಜಲದಲ್ಲಿ ಗಂಗಾನದಿಯೂ, ರೋಮಕೂಪಗಳಲ್ಲಿ ನಾನಾದ್ವೀಪಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸಾಗರಗಳೂ, ಋಷಿಗಳೂ ನೆಲೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಗೋಮಯದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯು ವಾಸಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ರೋಮಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೆಗಳೂ, ಕೊಂಬುಗಳಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣಾಯನ ಉತ್ತರಾಯಣಗಳೂ ನೆಲೆಗೊಂಡಿವೆ. ಗೋಮಾತೆಯು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಆಕೆಯನ್ನು ಧೈರ್ಯ, ಶಾಂತಿ, ಕ್ಷಾನ್ತಿ, ಪುಷ್ಪಿ, ವೃದ್ಧಿ, ಸ್ಮೃತಿ, ಮೇಧೆ, ಲಜ್ಜೆ, ದೇಹಸೌಂದರ್ಯ, ಕೀರ್ತಿ, ವಿದ್ಯೆ, ಮತಿ, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಸಂತಾನ ಇವು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂಶಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಗೋವು ಇರುವ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವೂ ಇರುತ್ತದೆ. ದೇವರೂ ದೇವಿಯರೂ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯೂ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಸಾಂಖ್ಯಧರ್ಮವೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಗೋವುಗಳು ಪವಿತ್ರ, ಮಂಗಳಕರ ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ದೇವತೆಗಳಂತೆ ಪೂಜ್ಯವಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶುಶ್ರೂಷೆ ಮಾಡುವವನು ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳಿಂದಲೂ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ವರಾಹಪುರಾಣ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಪವಿತ್ರವೂ ಮಂಗಳಕರವೂ ಆದ ಗೋಮಾತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಪೂಜಿಸಬೇಕು, ಶುಭಕರ್ಮ, ಅಪರಕರ್ಮ,

ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮ ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ಗೋಮಾತೆಯ ಆರಾಧನೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಪೂಜನೀಯವಾದ ಗೋಮಾತೆಯನ್ನು ವಿಶೇಷವರ್ವವಾದ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯ ದಿವಸದಲ್ಲಾದರೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪೂಜಿಸುವುದು ಉಚಿತವೇ ಆಗಿದೆ.)

ಪ್ರಶ್ನೆ:- ಮೇಲೆ ಹೇಳಿರುವ ಈ ಗೋವಿನ ವರ್ಣನೆಯು ಕೇವಲ ಹೊಗಳಿಕೆಯ ಮಾತುಗಳು. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಗೋವು ಸಾಧುಪ್ರಾಣಿ. ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ಉಪಯೋಗಕರವಾದ ಪ್ರಾಣಿ. ಅದರ ಹಾಲು, ಮೊಸರು, ತುಪ್ಪ, ಗಂಜಲ ಮತ್ತು ಸಗಣೆ ಇವೆಲ್ಲಾ ಪುಷ್ಪಿಕರ ದ್ರವ್ಯಗಳು ಅಥವಾ ಶುದ್ಧೀಕರವಾದ ಔಷಧಿಗಳು. ಅದರ ಶರೀರದ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳೂ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಪುರಾಣಗಳು ಹಾಗೆಲ್ಲಾ ಹೊಗಳುತ್ತವೆ. ಅದು ಅತ್ಯಂತ ಸಾಧುಪ್ರಾಣಿಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಮೂಕಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲೂ ದಯೆ ತೋರಬೇಕು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಗೋಸೇವೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ದಯಾಳುಗಳಾದ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಇತ್ತೀಚಿನ ಅಹಿಂಸಾವಾದಿಗಳೊಬ್ಬರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಸರಿಯೇ?

ಉತ್ತರ:- ಗೋವು ಸಾಧುಪ್ರಾಣಿ, ಮೂಕಪ್ರಾಣಿ, ಉಪಯೋಗಿಯಾದ ಪ್ರಾಣಿ-ಎಂಬುದು ಸತ್ಯ, ಆ ಗೋವಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಮತ್ತು ಇತರ ಎಲ್ಲ ಮೂಕಪ್ರಾಣಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ದಯೆ ತೋರಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದೂ ಸರಿಯೇ. ಆದರೆ ಗೋವಿನ ಬಗೆಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹೇಳಿರುವುದು ಕೇವಲ ಪ್ರಶಂಸೆ ಎಂಬ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಸರಿಯಲ್ಲ. ಮೂಕಪ್ರಾಣಿ ಹಸುವನ್ನೇ ಏಕೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯನ್ನಾಗಿ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು? ಆಡನ್ನು ಏಕೆ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು? ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿ ಉತ್ತರವಿಲ್ಲ. ಮೇಕೆಯೂ ಅತ್ಯಂತ ಸಾಧುಪ್ರಾಣಿ. ಅದರ ಹಾಲು, ತುಪ್ಪ, ಮಾಂಸ ಎಲ್ಲವೂ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರುವ ಪದಾರ್ಥಗಳೇ ಅಲ್ಲವೇ?

ಪ್ರಶ್ನೆ:- ಹಸುವಿನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳು ಇದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಗೆ ನಂಬುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ? ಇತ್ತೀಚಿನ ಒಂದು ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ನಾಸ್ತಿಕನು ಹಸುವಿನ ಅಂಗಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದನ್ನೂ ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕುತ್ತಾ, 'ಎಲ್ಲಿ ತೋರಿಸು. ಈ ಅಂಗದಲ್ಲಿ ಮರುದ್ದೇವತೆಗಳನ್ನು? ಈ ಅಂಗದಲ್ಲಿ ಸರಸ್ವತೀದೇವಿಯು ಏಕೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿಲ್ಲಾ?' ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ಸವಾಲು ಹಾಕುವಂತೆ ಕಥಾಚಿತ್ರಣವನ್ನು

ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಗೋವಿನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳು ಇದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ಕೇವಲ ಅಂಧಶ್ರದ್ಧೆಯ ವಿಷಯ ಅಲ್ಲವೇ?

ಉತ್ತರ:- ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಅಲ್ಲ. ಅದು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾದ ಎಂದರೆ ಸತ್ಯ, ನಿಯಮಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿರುವ ವಿಷಯ. ಗೋವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿಹಾಕುತ್ತಾ ಸವಾಲುಹಾಕಿದ ನಾಸ್ತಿಕನು ಕಡುಮೂರ್ಖನೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ. 'ದೇವತೆಗಳು ಹೊರಗಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಕಾಣುವ ಭೌತಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲ. ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಕಾಣುವ ಸತ್ಯವಸ್ತುಗಳು' ಎಂಬ ಮೂಲಭೂತವಾದ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಅವನು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. 'ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾ' ಎಂದು ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಕರೆಯುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮತಮ ಜೀವಿಗಳುಂಟು. ಅವುಗಳನ್ನು ಬರೀ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಿ, ಕಾಣದೆ ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾ ಎನ್ನುವ ಪದಾರ್ಥ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ; ಇದ್ದರೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿ' ಎಂದು ಸವಾಲು ಹಾಕುವ ಮೂರ್ಖನಿಗೆ ಆತನನ್ನು ಹೋಲಿಸಬಹುದು. ಸ್ಥೂಲದೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಾಣುವ ಪದಾರ್ಥಗಳುಂಟು. ಲೆನ್ಸ್ ಮೂಲಕವೇ ನೋಡಿ ತಿಳಿಯಬೇಕಾದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪದಾರ್ಥಗಳುಂಟು. ಹಾಗೆಯೇ ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಗೋಚರವಾಗುವ ದಿವ್ಯವಸ್ತುಗಳೂ ಉಂಟು. ಅವುಗಳನ್ನು ಆಯಾ ದೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದ ನೋಡಿದರೇ ಅವು ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ಅವುಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕುರಿತು ಕುಚೋದ್ಯ ಮಾಡಿದರೆ ಅವುಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೇನೂ ತೊಂದರೆಯಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಶ್ನೆ:- ಹಾಗಾದರೆ ಗೋವಿನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಆಯಾ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ಸಾಧ್ಯವೇ?

ಉತ್ತರ:- ಇದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಉತ್ತರವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರು ಅಥವಾ ಕೇವಲ ಶಾಸ್ತ್ರಪಾಂಡಿತ್ಯ ಉಳ್ಳವರು ಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮಹಾಯೋಗಿವರೇಣ್ಯರಾದ ಶ್ರೀರಂಗಗುರುದೇವರು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದ ಒಂದು ಯೋಗರಹಸ್ಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಮಂಡಿಸುತ್ತೇವೆ. ಅದು ಸತ್ಯಶೋಧಕರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸತ್ಯಸಿದ್ಧರಿಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಉತ್ತರವಾಗುತ್ತದೆ. ಯೋಗಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಮಂಥನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಒಂದು ದಿವ್ಯಧೇನುವಿನ ದರ್ಶನವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರ ಜಾಜ್ಜಲ್ಯಮಾನವಾದ ಮತ್ತು ಅಷ್ಟೇ ತಂಪಾಗಿರುವ ದಿವ್ಯದೇಹದ ಅವಯವಗಳಲ್ಲಿ ನಾನಾ ದೇವತೆಗಳ ದರ್ಶನವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಒಳಗಣ್ಣಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಆನಂದವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ

ದೃಶ್ಯ. ಅದನ್ನು ದರ್ಶನ ಮಾಡಿದ ಜ್ಞಾನಿಯು ಹೊರಗಡೆ ಯಾವ ಹಸುವನ್ನು ನೋಡಿದರೂ ಅವನಿಗೆ ಆ ಒಳದರ್ಶನದ ನೆನಪು, ಅಪಾರವಾದ ಸಂತೋಷ ಮತ್ತು ಗೋವಿನ ಬಗೆಗೆ ಅತ್ಯಂತಪೂಜ್ಯತಾಬುದ್ಧಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಹೊರಗಿನ ಗೋವಿನಲ್ಲೂ ಆ ಅಂತರಂಗದ ಗೋವಿನ ಅಂಶ ಇರುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಹಿಂಸೆಮಾಡಿದರೆ ಅವನ ಒಳಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲೇ ಮಹಾಹಿಂಸೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಒಳಗಿನ ಗೋವಿಗೆ ಸಂಭಾವನೆಯಾಗಿ ಪರಮ ಸಂತೋಷವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಯೋಗರಹಸ್ಯದ ಅರಿವಿಲ್ಲದೇ, ಗೋಪೂಜೆಯ ಬಗೆಗೆ ತಿರಸ್ಕಾರದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಆಡಿದರೆ ಅಥವಾ ಗೋಪೂಜೆಯನ್ನು ಇತರ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಹೊಗಳಿ ತಾವು ಗೋಪೂಜೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಪೂರ್ಣವಾದ ಗೌರವ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವುದಾಗಿ ಯಾರಾದರೂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದರೆ ಅವರನ್ನು 'go' (ಗೋ) 'go' (ಗೋ) 'go away' (ಗೋಅವೇ) ಎಂದು ದೂರೀಕರಿಸಬೇಕು. ಅಥವಾ ಅವರ ಮೇಲೆ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳು ಎಂದು ಮರುಕ ತೋರಿಸಬೇಕು.

ಪ್ರಶ್ನೆ:- ಗೋಪೂಜೆಯನ್ನು ಉತ್ತರಾಯಣಪುಣ್ಯಕಾಲದ ದಿನವೇ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಾಡಲು ವಿಶೇಷವಾದ ಕಾರಣವಿದೆಯೇ?

ಉತ್ತರ:- ಇದೆ. "ಗೋಮಾತೆಯ ಎರಡು ಕೊಂಬುಗಳನ್ನು ಉತ್ತರಾಯಣ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣಾಯನ ಕಾಲಗಳ ಅಧಿದೇವತೆಗಳು ಅಲಂಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಕರಸಂಕ್ರಾಂತಿಯು ಆ ಎರಡು ಆಯನಗಳ ಸಂಧಿಕಾಲವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅಂದು ಆ ಆಯನದೇವತೆಗಳಿಗೆ ವಾಸಸ್ಥಾನವಾಗಿರುವ ಕಾಮಧೇನುವನ್ನು ಮತ್ತು ಅದರ ಹೊರಲೋಕದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾದ ಹಸುವನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆರಾಧಿಸುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ" ಎಂದು ಶ್ರೀರಂಗಗುರುದೇವರು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸಿದ್ದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ:- ಉತ್ತರ-ವಿವರಣೆಗಳು ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿವೆ. ಅಂದು ಗೋಮಾತೆಗೆ ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸಿ ಅಲಂಕಾರಮಾಡಿ ಅರ್ಚಿಸಿ ಸಂತೋಷಪಡಿಸುವುದು ನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಅಂದು 'ಕಿಚ್ಚು ಹಾಯಿಸುವುದು' ಏತಕ್ಕೆ?

ಉತ್ತರ:- ಅವುಗಳಿಗೆ ಲಾಘವ ಉಂಟಾಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ. ಅಧಿವ್ಯಾಧಿ ರೂಪವಾದ ಪೀಡೆಗಳ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ. ಇದಲ್ಲದೇ ಎಲ್ಲರ ಪೀಡೆಗಳ

ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಎಳ್ಳೆಣ್ಣೆ ಮತ್ತು ತುಪ್ಪಗಳ ದೀಪಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಮೊಸರನ್ನು ಮತ್ತು ಸಿಹಿಗುಂಬಳಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಮಕರಸಂಕ್ರಾಂತಿಯ ಹಿಂದಿನ ದಿನವನ್ನು ಭೋಗಿಯ ಹಬ್ಬ ಎಂದೇಕೆ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ?

ಉತ್ತರ:- ಅದು ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಿಲ್ಲದ ಭೋಗವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲು ಪೋಷಕವಾದ ಒಳ ಹೊರವಾತಾವರಣಗಳುಳ್ಳ ಹಬ್ಬದ ದಿನ. ಅದರ ಮಾರನೇದಿನ ಯೋಗಿ ಭೋಗಿಗಳಿಬ್ಬರಿಗೂ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿರುವ ಪುಣ್ಯಕಾಲದ ದಿವಸವಾಗಿದೆ. ಯೋಗಭೋಗಗಳೆರಡನ್ನೂ ಯಥೋಚಿತವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸಲು ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಸಂಪ್ರದಾಯವಿದೆ ಯೆಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಬಹುದು.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ತಮಿಳು ದೇಶದ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಮಕರ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯ ಮಾರನೆಯ ದಿವಸ 'ಕನೂ ಹಬ್ಬ' ಎಂಬ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾ, ಅಂದು ಬಣ್ಣಬಣ್ಣದ ಆಹಾರದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಂಗಸರು ಮನೆಯ ಹೊರಗೆ ಎಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಇರಿಸಿ, 'ಕಾಗೆ ಗುಬ್ಬಿಗಳಿಗೆ ಕಲ್ಯಾಣ ಸೀಮಂತ' ಇತ್ಯಾದಿ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹೆಂಗಸರ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೂ ಏನಾದರೂ ಅರ್ಥವಿದೆಯೇ?

ಉತ್ತರ:- ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಶರೀರಗಳು ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷಾತ್ಮಕವಾಗಿದೆ, ಪ್ರಕೃತಿ ಪುರುಷಾತ್ಮಕವಾಗಿದೆ-ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಬೇಡಿ. ಗಂಡಸರ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಎಷ್ಟು ಮುಖ್ಯವೋ ಹೆಂಗಸರ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೂ ಅಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯ. ಇಡೀ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಮಂಗಳವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ಕರ್ಮಗಳು ಅವು. ಶ್ರುತಿ ಸ್ಮೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರದಿದ್ದರೂ ಹೆಂಗಸರು ತಂದಿರುವ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಮಹರ್ಷಿ ಆಪಸ್ತಂಬರು ತಮ್ಮ ಧರ್ಮಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.

“ಸ್ತ್ರೀಭ್ಯಸ್ಸರ್ವವರ್ಣೇಭ್ಯಶ್ಚ ಧರ್ಮಶೇಷಾನ್ವತೀಯಾದಿತ್ಯೇಕ ಇತ್ಯೇಕೇ”

(ಪ್ರಶ್ನೆ 2, ಪಟಲ 11, ಸೂತ್ರ 16)

ಪ್ರಶ್ನೆ:- ಹೆಂಗಸರ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಮೇಲ್ಕಂಡಂತೆ ಗೌರವಿಸೋಣ. ಆದರೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿರುವ ಕನೂ ಹಬ್ಬದ ಹೆಂಗಸರ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಏನರ್ಥ?

ಉತ್ತರ:- ಅದು ಭೂತಬಲಿಯ ಒಂದು ರೂಪ. ಭೂತಬಲಿಯನ್ನು ಗೃಹಸ್ಥರು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ವೈಶ್ವದೇವಾನಂತರ ಬಲಿಹರಣಕರ್ಮದ ಅಂಗವಾಗಿ ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಅವರಿಗೆ ದೇವಯುಣ, ಋಷಿಯುಣ, ಪಿತೃಯುಣ, ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯಯುಣಗಳಿರುವಂತೆಯೇ ನಾನಾಭೂತಗಳ ಯುಣವೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ತೀರಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ತಾವು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಅನ್ನವ್ಯಂಜನಗಳಿಂದ ಭೂತಗಳಿಗೆ ಗೃಹಸ್ಥರು ಬಲಿ (ಪೂಜೆ)ಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಮಕರಸಂಕ್ರಾಂತಿಯ ವಿಶೇಷವಾದ ಪರ್ವದಿನವಾದ್ದರಿಂದ ಅಂದು ಪಿತೃಗಳ ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳ ಬಲಿಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಾರನೆಯ ದಿವಸ ಹಿಂದಿನ ದಿನದ ಹಬ್ಬದ ಶೇಷಾನ್ನದಿಂದ ಭೂತಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಬಲಿಯನ್ನು ಹೆಂಗಸರು ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಾನಾ ಬಣ್ಣ ಮತ್ತು ರುಚಿಗಳ ಅನ್ನವನ್ನು ಬಯಸುವ ವಿವಿಧ ಭೂತಗಳು ಇರುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳಿಗಾಗಿ ನಾನಾ ಬಣ್ಣ ಮತ್ತು ರುಚಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಬಲಿಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ:- ಆ ಭೂತಗಳು ಯಾವುವು? ಅವುಗಳ ಪೂಜೆಯಿಂದ ಆಗುವ ಲಾಭವೇನು?

ಉತ್ತರ:- ಆ ಭೂತಗಳು ಸಂಹಾರಕಾರಕನಾದ ದೇವನ ಕಿಂಕರರು. ಹಗಲು ಮತ್ತು ರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವು ಸಂಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ ಗೃಹಸ್ಥರಿಂದ ಬಲಿಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತವೆ. ಬಲಿಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸದಿದ್ದರೆ ಆ ಗೃಹಸ್ಥರಿಗೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಂತಾನಕ್ಕೆ ಅಕಾಲಮರಣ ಮುಂತಾದ ಉಪದ್ರವಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಗೃಹಸ್ಥರಿಗೆ ಪೀಡಾಪರಿಹಾರವನ್ನು ಮಾಡುವುದಲ್ಲದೆ ಅವರಿಗೆ ಪುಷ್ಟಿಯನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಗೃಹಸ್ಥರು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಅವುಗಳಿಗೆ ಹಗಲು ಮತ್ತು ರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಲಿಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಅನಿಷ್ಟಪರಿಹಾರವನ್ನೂ ಇಷ್ಟಪ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನೂ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

“ಯೇ ಭೂತೇಷು ಪಚರನ್ತೋ ದಿವಾನಕ್ತಂ ಬಲಿಮಿಚ್ಛನ್ತೋ ವಿತುದಸ್ಯ ಪೇಷ್ಯಾಃ |
ತೇಷಾಮಹಂ ಪುಷ್ಪಿಕಾಮೋ ಹರಾಮಿ ಮಯಿ ಪುಷ್ಪಿಂ ಪುಷ್ಪಿಪತಿರ್ದಧಾತು

ಸ್ವಾಹಾ ||”

ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯ ಮಾರನೆಯ ದಿವಸದ ಕನೂ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಆ ಭೂತಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಬಲಿಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ:- ಕಾಗೆ ಗುಬ್ಬಿಚ್ಚಿಗಳ ವಿವಾಹ ಮತ್ತು ಸೀಮಂತಗಳ ಮಾತನ್ನು ಆ ಬಲಿ ಸಮರ್ಪಣೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ?

ಉತ್ತರ:- ದಕ್ಷಿಣಾಯನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪಾಪಗಳ ಫಲವಾಗಿ ಗೃಹಸ್ಥರ ವಿವಾಹ, ಸೀಮಂತ ಮುಂತಾದ ಮಂಗಳಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಫಲವಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವ ಮಕ್ಕಳು ಮರಿಗಳಿಗೆ ಪೀಡೆ ಉಂಟಾಗುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ಅಂತಹ ಪೀಡೆಗಳನ್ನು ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಿ ತಾವು ಅವುಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದುವ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ವಾಸನೆಯನ್ನು ಆ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಬಲಿಕೊಡುವ ವೈದಿಕ ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಧತಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅವರ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನೇ ಮೇಲ್ಕಂಡ ಕನೂ ಹಬ್ಬದ ಹಾರೈಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. (ಕಾಗೆಗೆ ಕಲ್ಯಾಣ, ಗುಬ್ಬಿಚ್ಚಿಗೆ ಸೀಮಂತ ಹೆತ್ತವರ ಮನೆ ಪರ್ಮೆಯಿಂದ ಬಾಳಲಿ, ಮದುವೆಯಾಗಿ ಹೊಕ್ಕ ಮನೆ ಉಕ್ಕಿ ಬಾಳಲಿ, ಒಡಹುಟ್ಟಿದವರೆಲ್ಲಾ ಯಶಸ್ವಿಗಳಾಗಲಿ ಎಂದು ಆ ಹೆಂಗಸರು ಹಾರೈಸುತ್ತಾರೆ.)

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಮಕರಸಂಕ್ರಾಂತಿಯ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ದೇವತಾಪೂಜೆಯ ನಂತರ ಜೋಯಿಸರನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ ಅವರ ಬಾಯಿಂದ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಮೂರ್ತಿಯ ರೂಪವನ್ನು ಮತ್ತು ಸಂಕ್ರಾಂತಿಫಲವನ್ನು ಕೇಳುವ ಪದ್ಧತಿಯಿದೆ. ಜ್ಯೋತಿಷರು ವರ್ಣಿಸುವಂತೆ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಮೂರು ತಲೆಗಳು, ಎರಡು ಮುಖಗಳು, ಐದು ಬಾಯಿಗಳು, ಇತ್ಯಾದಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಇವೆಯೇ?

ಉತ್ತರ:- ಹಾಗೆ ವರ್ಣಿತವಾಗಿರುವುದು ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯೆಂಬ ಕಾಲವಲ್ಲ. ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮೂರ್ತಿಕಾರವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆ ಕಾಲಾಧಿಷ್ಠಾತ್ಯವಾದ ದೇವತೆಗೆ ಆ ಆಕಾರವನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಅದು ದಕ್ಷಿಣಾಯನದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರು ಆಚರಿಸುವ ಪಾಪಸಂಸ್ಕಾರಗಳ ಮೂರ್ತಿಕಾರದ ದೇವತೆ. ಅದು ಆಲಂಕಾರಿಕವಾದ ವರ್ಣನೆಯೋ ಅಥವಾ ಅಂಥಾ ಆಕಾರವು ದೇವತೆಗೆ ಉಂಟೋ? ಎಂದರೆ-ಪುಣ್ಯಪುರುಷನಿಗೆ ಆಕಾರವನ್ನು ಹೇಳುವಂತೆಯೇ ಪಾಪಪುರುಷನಿಗೂ ಆಕಾರವನ್ನು ಆಗಮ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಅವು ಕಲ್ಪಿತವಾದ ಆಕಾರಗಳಲ್ಲ. ವಾಸ್ತವವಾದ ಆಕಾರಗಳು. ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಆಕಾರವುಂಟು. ಅವರಿಗೆ ಆಕಾರವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವರನ್ನು ಧ್ಯಾನಮಾಡಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರವು 'ದೇವತಾ ವಿಗ್ರಹವತ್ಪ್ರಾಧಿಕರಣ' ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ಗುರುದೇವರು ಶ್ರೀಪ್ಲವಂಗ ಸಂವತ್ಸರದ ಪುಷ್ಯಶುದ್ಧಪೂರ್ಣಿಮೆ ಸೋಮವಾರದಲ್ಲಿ ಒದಗಿದ ಒಂದು ಮಕರಸಂಕ್ರಾಂತಿಯ ದಿನ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದ ಒಂದು ಪವಿತ್ರ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ ಮಕರಸಂಕ್ರಾಂತಿ ವಿಷಯವಾದ ಲೇಖನಕ್ಕೆ ಮಂಗಳವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತೇವೆ.

“ಸನಾತನಾರ್ಯಭಾರತೀಯರು ಇಡೀ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಸರ್ವಕರ್ಮಗಳೂ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲೇ ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿ ಹೊಂದುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಅರಿತು ಆಚರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಹಜತೆ ಇದೆ. ಸನಾತನಿಗಳು ಆಚರಿಸುವ ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪರ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯ ಹಬ್ಬವೂ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಈ ಹಬ್ಬವು ಸುಖಕ್ಕೂ, ಪರಾಗತಿಗೂ ಸಹ ಅನುಗುಣವಾಗಿದೆ. ಭೋಗಿಗಳಿಗೂ, ಯೋಗಿಗಳಿಗೂ ಸಂತೋಷಪ್ರದವಾದ ಹಬ್ಬವಾಗಿದೆ.

ಕಾಲಶರೀರಿಯಾದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಬಲಭಾಗದ ಅಂಗವಾಗಿ, ನಾರಾಯಣನ ಅಯನಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಉತ್ತರಾಯಣವಾಗಿ, ವರ್ಷವೆಂಬ ಮನೆಯ ಉತ್ತರದ ಬಾಗಿಲಾಗಿದೆ. ಆ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆಯುವ ದಿನವಿದಾಗಿದೆ. ಈ ದಿನದಿಂದಲೇ ಭಗವಂತನ ಮನೋರಥವನ್ನು ಭಕ್ತರು ಎಳೆಯುವ ರಥೋತ್ಸವಗಳು ಆರಂಭವಾಗುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರ, ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಎಲ್ಲರೊಡನೆ ಸಹಕರಿಸಿ, ಭಗವಂತನ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆರಂಭವಾಗುವ ಹಬ್ಬವಿದಾಗಿದೆ. ಜೀವನದ ರಥವನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನ ಕಡೆಗೆ ಎಳೆಯುವ ಭಕ್ತರ ಅಂತರಂಗ ಬಹಿರಂಗಗಳ ಹಬ್ಬವಿದಾಗಿದೆ.

ಇದೊಂದು ಪುಣ್ಯಕಾಲ. ಅಂತೆಯೇ ಪರ್ವಕಾಲ. ಜೀವನದ ಪರ್ವಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಇಕ್ಷುಪರ್ವಗಳನ್ನು ಹಂಚುವ ಕಾಲ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿರೂಪವಾದ ಎಳ್ಳುಬೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹಂಚುವ ಕಾಲ. ಇದು ಭೋಗಕ್ಕಾದರೆ, ಯೋಗ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ

‘ಅಸ್ಮಾಕಮೇಕೀಭೂತಾನಾಂ ನಿಷ್ಕಲಂ ಪರಮಂ ಪದಮ್’

ಎನ್ನುವಂತೆ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳು ಒಂದಾಗಿ ಸೇರುವ ಸುಸಮಯವಿದು.

* * * * *